

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
3. การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
 - 3.1 ความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจ
 - 3.2 องค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ
 - 3.3 ระดับความเข้าใจในการอ่าน
 - 3.4 หลักการสอนอ่าน
 - 3.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ
4. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น
 - 4.1 ความหมายของเนื้อหาท้องถิ่น
 - 4.2 ความสำคัญของเนื้อหาท้องถิ่นกับการศึกษา
 - 4.3 การเลือกเนื้อหาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน
 - 4.4 การนำการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาไปใช้
5. ความตระหนักรู้ในท้องถิ่น
 - 5.1 ความหมายของความตระหนักรู้
 - 5.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักรู้
 - 5.3 การวัดความตระหนักรู้
6. ความพึงพอใจ
 - 6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 6.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
 - 6.3 การวัดความพึงพอใจ

7. การหาประสิทธิภาพ
8. บริบทโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาาคม
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1. ความสำคัญ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อ สื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของ ภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิถีทัศน์ในการดำเนินชีวิต

2. คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือก/ระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียด สนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

2.2 สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เรื่องต่างๆ ใกล้ตัว สถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคม และสื่อสารอย่างต่อเนื่องและ

เหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียน แสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

2.3 พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/ เรื่อง/ประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/ แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์ เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ใน ความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมให้เหตุผลประกอบ

2.4 เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาส ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม และประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและ วัฒนธรรมตามความสนใจ

2.5 เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง การออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของ ภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่าง เหมาะสม

2.6 ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

2.7 ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นใน ห้องเรียน สถานศึกษาชุมชน และสังคม

2.8 ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้/ ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพเผยแพร่/ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่นเป็นภาษาต่างประเทศ

2.9 มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสาร ตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่าง

และนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

2.10 ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

3. สาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

3.2 ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

3.3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

3.4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

4. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ตัวชี้วัดที่ 1 ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำคำชี้แจง และอธิบาย
ง่าย ๆ ที่ฟังและอ่าน

ตัวชี้วัดที่ 2 อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ และบทร้อยกรอง
สั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน

ตัวชี้วัดที่ 3 ระบุ/เขียนประโยค และข้อความ ให้สัมพันธ์กับสื่อที่
ไม่ใช่ความเรียง รูปแบบต่างๆ ที่อ่าน

ตัวชี้วัดที่ 4 เลือกหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญบอกรายละเอียด
สนับสนุน (supporting detail) และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่าน พร้อมทั้ง
ให้เหตุผลและยกตัวอย่างง่าย ๆ ประกอบ

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยน
ข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ 1 สนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เรื่องต่างๆ
ใกล้ตัว และสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัดที่ 2 ใช้คำขอร้องให้คำแนะนำ คำชี้แจงและ คำอธิบายตาม
สถานการณ์

ตัวชี้วัดที่ 3 พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความ
ช่วยเหลือ ตอบรับ และปฏิเสธการให้ ความช่วยเหลือในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัดที่ 4 พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย และแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องที่ฟังหรืออ่าน อย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัดที่ 5 พูดและเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
ของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม และประสบการณ์พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ
อย่างเหมาะสม

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด
และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

ตัวชี้วัดที่ 1 พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรมประจำวัน
ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม

ตัวชี้วัดที่ 2 พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่อง
(topic) ที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของสังคม

ตัวชี้วัดที่ 3 พุดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว และประสบการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้นๆประกอบ

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาน้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาสตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

ตัวชี้วัดที่ 2 อธิบายเกี่ยวกับเทศกาล วันสำคัญ ชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณี ของเจ้าของภาษา

ตัวชี้วัดที่ 3 เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ตัวชี้วัดที่ 1 เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ และการลำดับคำ ตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

ตัวชี้วัดที่ 2 เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับของไทย

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ตัวชี้วัดที่ 1 ค้นคว้ารวบรวมและสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูด/การเขียน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียนสถานศึกษา และชุมชน

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

ตัวชี้วัดที่ 2 เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน เป็นภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครูผู้สอนได้นำไปจัดเป็นสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลในรายวิชาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดเช่นเดียวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรโรงเรียนมุ่งเน้นในด้านการจัดการศึกษาตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ ความถนัด ความสามารถและความสนใจ มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมนำความรู้ การมีวินัย รักความเป็นประชาธิปไตย คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ร่วมอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น พร้อมทั้งการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

2. โครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ตาราง 1 โครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายวิชา	จำนวนชั่วโมง	จำนวนหน่วยกิต
รายวิชาพื้นฐาน		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1		
อ21101 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	60	1.5
อ21102 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	60	1.5
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	60	1.5
อ22101 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	60	1.5
อ22102 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3		
อ22101 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	60	1.5
อ22102 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	60	1.5
รายวิชาเพิ่มเติม		
อ21201 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1	20	0.5
อ21202 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2	20	0.5
อ22201 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร3	20	0.5
อ22202 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร4	20	0.5
อ23201 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร5	20	0.5
อ23202 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร6	20	0.5

3. คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน รหัสวิชา อ 22102 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 60 ชั่วโมง

ศึกษาวิเคราะห์ น้ำเสียง ท่าทาง ภาษาในการสื่อสารตามารยาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ขอและให้ข้อมูล ความช่วยเหลือและบริการผู้อื่นสื่อความหมาย ถ่ายโอนข้อมูลที่ได้ฟังและอ่าน อ่านออกเสียง คำ วลี สำนวนง่ายๆ ประโยค คำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ ข้อความ ข้อมูล บทอ่าน เรื่องราวสั้นๆ ทั้งที่เป็นความเรียงและ

ไม่ใช่ความเรียง ข้อมูล ข้อความ บทอ่านสั้นๆ เกี่ยวกับอาหาร ประเพณี สถานที่ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการ เรียนภาษาแล้วถ่ายโอนเป็นถ้อยคำ ของตนเองในรูปแบบต่างๆ สรุป แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับประสบการณ์ของ ตนเอง ข่าวสาร เหตุการณ์สำคัญต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ส่วนตัว การศึกษา การทำงาน เทคโนโลยี งานประเพณีในท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษาและกระบวนการสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการ เรียนภาษา เห็นคุณค่าของภาษาอังกฤษ สามารถใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

4. โครงสร้างรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน

จากการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษที่เน้นความ ตระหนักและการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม การส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรมที่ดงาม ของท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งจากการศึกษาและสำรวจบริบทของท้องถิ่นซึ่งเป็น ที่ตั้งของโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยใต้ ซึ่งมี ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดงาม ในด้านความเชื่อและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และโรงเรียนในเขตบริการของโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม จำนวน 13 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านอีกุด โรงเรียนบ้านกุดฮู โรงเรียนบ้านกุดสะกอย โรงเรียนบ้านบอนสหราษฎร์อุทิศ โรงเรียนบ้านห้วยกอกหนองเค็ม โรงเรียนบ้านนาโพธิ์ โรงเรียนชุมชนนิรมัย โรงเรียนบ้านนาดี โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์โรงเรียนบ้านโคกม่วง โรงเรียนบ้านโพนแพง โรงเรียนไพศาลวิทยา และโรงเรียนบ้านม่วงวิทยา ซึ่งล้วนเป็นชุมชนของชนเผ่าไทใต้ตั้งนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตไทใต้ ขึ้น จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน 18 ชั่วโมง ทำการสอน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นมา เพื่อให้การจัดกิจกรรม การเรียนรู้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนและเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าและ ความสำคัญของท้องถิ่นของตนเอง

โครงสร้างรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน รหัสวิชา อ 22102 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 60 ชั่วโมง

ตาราง 2 โครงสร้างรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	Thai So's Way of Life	ต 1.1 ม.2/1- 4 ต 1.2 ม.2/1-5 ต 1.3 ม.2/1-3 ต 2.1 ม.2/2-3	Words and phrases to help you talk about town, people, places, language, tradition To ask for and give directions to places Reading Comprehension : - Welcome to My Hometown - Thai So People	18	20
		ต 3.1 ม.2/1 ต 4.1 ม. 2/1 ต 4.2 ม. 2/1-2	Reading Comprehension : - Thai So Identity - So Thang Bang Dance - Yao Ritual - We Love Kusuman - answer questions - play games - exercises		

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	หน้า หน้า คะแนน
2	Holidays	ต 1.1 ม.2/2 ต 1.1 ม.2/4 ต 2.1 ม.2/3 ต.1.3 ม.2/2 ต 3.1 ม.2/1 ต 4.2 ม.2/2	History of holidays Reading : topic, main idea, supporting detail, Reading Comprehension –Christmas Eve – New Year’s day – Local Festival – play games – answer questions – exhibition	10	5
3	It’s a bargain!	ต 1.1 ม.2/3 ต 1.2 ม.2/2 ต 2.1 ม.2/3	Talk about shopping Make suggestions Express preferences Ask for directions Identify one’s possessions – Possessive pronouns and adjectives – Pronoun : one /ones – Question words : which one/ ones, whose, How much/ How many – Quantitative : Too – Can / Can’t to express possibility	7	5

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
4	It's going to be fun	ต 1.2 ม.2/1-5 ต 2.1 ม.2/2 ต 1/3 ม.2/3 ต 3.1 ม.2/1	Talk about vacations Plan a vacation Ask about and describe vacations Future with going to : - Affirmative, negative, questions - short answer - Information questions with , Who, What, Which, When, Where, How and How long (for) - Position of adjectives	7	5
Midterm Test				1	20

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
5	What's the weather like?	ต 1.3 ม.2/1-3 ต 4.1 ม.2/1	Talk about the weather and seasons Talk about future activities Make predictions future tense with : will - question with : what - Subject <i>it</i>	5	5
6	Could you do me a favor?	ต 1.2 ม.2/1-3 ต 2.1 ม.2/2 ต 4.1 ม.2/1	Making requests Making offers Accepting and refusing offers Giving and taking phone messages - Can , could , will, and would for requests - I'll and Let me for making offers - Indirect objects - A few and a little - Tell and ask + pronouns and infinitive	6	5

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
7	What were they doing when....?	ต 1.1 ม.2/1 – 3	Talk about ongoing past activities Tell narrative stories Past progressive tense <i>When</i> with the past progressive tense Pronouns : thing, body and one	5	5
Final Test				1	30
รวมตลอดภาคเรียน				60	100

จากรายละเอียดของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งได้กำหนดรายละเอียดสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยได้นำเนื้อหาท้องถิ่นเกี่ยวกับวิถีชีวิตไท่ไล่ เข้ามาบรรจุอยู่ในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน รหัสวิชา อ22102 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ Thai So Lifestyle เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมและประเพณีของคนในท้องถิ่นของตน

การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

เมื่อพูดถึงการอ่าน คนส่วนมากจะเข้าใจว่าเป็นการอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง แต่ตามความเป็นจริงแล้วการอ่านไม่ใช่เป็นแต่เพียงการอ่านออกเสียงได้ แต่จะต้องเข้าใจ ความหมายของสิ่งที่อ่านด้วย ฉะนั้นการอ่านกับความเข้าใจจึงเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก

1. ความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการอ่านพบว่า มีการใช้คำในเรื่องนี้ แตกต่างกันอยู่ 2 คำ คือ คำว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ และความเข้าใจในการอ่าน มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้มากมาย ดังนี้

สมุทพร เซ็นเซาวิช (2545, หน้า 73-74) ได้กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ ความสามารถในการสรุปเนื้อหาหรือบอกความหมายเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์หลายๆ ด้าน มาเป็น องค์ประกอบสำคัญในการอ่านเพื่อให้ผู้อ่านสามารถสื่อความหมายและเข้าใจเนื้อหาได้ อย่างถูกต้อง

ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน์ (2547, หน้า 104) ได้กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การอ่านและความสามารถของผู้อ่านซึ่งการอ่านนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความเข้าใจหรือความสามารถในการเข้าใจของผู้อ่าน จะมีอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1. Literal reading คือ การอ่านเอาเรื่อง อ่านแล้วรู้เรื่องราวอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใครผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่

2. Interpretive reading คือ การอ่านแล้วแปลความ ตีความ ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือไปจากการเอาเรื่อง คือ ต้องจำเรื่อง ต้องแปลความ ขยายความเป็นระดับความเข้าใจที่สูงไปกว่าระดับอ่านเอาเรื่อง

3. Critical reading คือ การอ่านขั้นวิจารณ์ ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับอ่านเอาเรื่องแปลความเป็นพื้นฐาน จากนั้นผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์ของตน หรือความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่ามาช่วยในการตัดสินใจและวินิจฉัยเรื่องและข้อความที่ตนอ่าน ต่อเนื่อง

นพเก้า พัทลุง (2548, หน้า 25) ได้กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ การแปลความหมายของอักษรออกมาเป็นความคิด โดยไม่เปล่งเสียง ซึ่งสามารถ จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านหรือตีความจากเรื่องที่อ่านได้

Rubin (1991, p. 325) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจต้องอาศัย เซอร์ปัญญามาช่วยในการทำความเข้าใจ ผู้อ่านที่มีเซอร์ปัญญาดีจะสามารถอ่านเพื่อความ เข้าใจได้ดีเช่นกัน และเซอร์ปัญญานี้ก็คือ ประสบการณ์เฉพาะตัวของแต่ละคนที่สามารถคิด ในระดับสูงได้ การอ่านเพื่อความเข้าใจยังประกอบด้วยความสามารถหลัก 2 ประการ คือ ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำ และความสามารถในการทำความเข้าใจภาษา ถ้าปราศจากความสามารถทั้งสองแล้วการอ่านเพื่อความเข้าใจจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้

Bialystok (1994, p. 4936) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็น รูปแบบของการรู้คิดที่ซับซ้อนที่สุดที่คนเราต้องเผชิญเป็นประจำ การอ่านเป็นผลที่เกิดจาก ข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆ เช่น จากการเห็น การรับรู้สิ่งที่เป็นความหมาย มโนทัศน์และ แหล่งทางภาษาผสมผสานกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้เกิดการสื่อความจากประโยคหรือส่วน ของประโยค

Grellet (1994, pp. 1-5) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการทำความเข้าใจ ในเนื้อความที่เขียนขึ้นมาว่า เป็นการจับใจความสำคัญจากเนื้อหานั้นให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะ ทำได้และในการอ่านแต่ละครั้งย่อมมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป ความเข้าใจในเนื้อหา ของสิ่งที่อ่านที่สำคัญคือ ต้องเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาด้วย และจุดมุ่งหมายที่ควร พิจารณาในเบื้องต้นของการอ่าน คือ สิ่งที่จะอ่าน จุดมุ่งหมายของการอ่าน และกลวิธีใน การอ่าน

Conley (1995, p. 178) ได้กล่าวว่า ระดับความเข้าใจในการอ่าน แบ่ง ออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระดับแปลความตามตัวอักษร หมายถึง ความสามารถในการ เข้าใจข้อมูลของเรื่องที่อ่านในขั้นพื้นฐาน คือ แปลความหมายตัวอักษรที่ปรากฏอยู่ในบท อ่านได้ บอกรายละเอียดและตอบคำถามเกี่ยวกับบทอ่านตามที่ผู้เขียนได้เขียนแสดงไว้ อย่างชัดเจนได้

2. ระดับตีความ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจข้อมูลและ ความคิดของผู้เขียน โดยอาศัยประสบการณ์เดิมมาช่วยในการทำความเข้าใจกับความหมายที่ ไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง โดยผู้เรียนต้องหาความสัมพันธ์ เปรียบเทียบข้อมูล จากเรื่องกับ

ประสบการณ์ของตน เรียงลำดับเหตุการณ์ ทราบความสัมพันธ์ของเหตุและผล และ
ตีความสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้โดยตรง

3. ระดับประยุกต์ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจข้อมูลจาก
เรื่องต่างๆ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิม มาช่วยในการทำความเข้าใจและ
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ หรือเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์เดิมเข้ากับความรู้ที่ได้
จากบทอ่านเพื่อสรุปว่าจะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้อย่างไร หรือนำความรู้มาอภิปรายได้

Crawley (1995, pp. 14-15) ได้ให้ความหมายว่า การอ่านเป็น
กระบวนการที่สลับซับซ้อนซึ่งต้องใช้กระบวนการคิดระลึกถึงคำต่างๆ ที่ทำให้เกิด
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับสิ่งที่มองเห็น แล้วจึงสื่อความหมายจากสัญลักษณ์ที่อ่าน

Nuttall (1996, p.3) กล่าวว่า “ความเข้าใจในการอ่านคือการอ่าน
เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการจากงานเขียนเป็นการอ่านเพื่อให้ได้สารซึ่งสารนั้นอาจเป็น
ข้อเท็จจริงที่ทำให้เรารู้สึกสนุกสนานได้แนวคิดเกิดความรู้ลึกเป็นต้น”

Eskey (2002, p. 5-9) ได้ให้คำนิยามไว้ว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่
รับรู้ข้อมูลต่างๆ จากรูปแบบของงานเขียน

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านเพื่อ
ความเข้าใจ คือ พฤติกรรมของผู้อ่านเมื่อได้อ่านเนื้อหาแล้วแสดงพฤติกรรมออกมา
แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับความเข้าใจขั้นพื้นฐาน เป็นการทำความเข้าใจรายละเอียด
ของเรื่องที่อ่านตามเนื้อหาที่ผู้เขียนแสดงไว้อย่างชัดเจน ระดับความเข้าใจขั้นตีความ
เป็นความเข้าใจเรื่องที่อ่านโดยการตีความจากสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้โดยตรงในเรื่อง
ผู้อ่านจะต้องหาความสัมพันธ์ เปรียบเทียบข้อมูล โดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง
ระดับความเข้าใจขั้นประยุกต์ใช้ เป็นการนำความรู้และประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกันเพื่อ
สรุปหรือนำความรู้จากเรื่องที่อ่านมาอภิปรายหรือประยุกต์ใช้ได้

2. องค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ความเข้าใจถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการอ่าน ทั้งนี้เนื่องจาก
จุดมุ่งหมายหลักของการอ่าน ก็คือ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่ผู้เขียนต้องการสื่อ
ความหมาย การอ่านที่เพียงแต่ออกเสียงแต่ถ้าไม่เกิดความเข้าใจก็ไม่นับว่าเป็นการอ่าน
(สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2541, หน้า 2-5) ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญที่
ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านจึงเป็นเรื่องที่นักการศึกษาให้ความสนใจมาโดยตลอด
เพราะความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบเหล่านี้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มี

ความสามารถในการอ่านได้ นักการศึกษาหลายคนได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจดังนี้

คารณี ซาจิตตะ (2548, หน้า 23) กล่าวว่า ความรู้เดิมของผู้อ่านที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและรูปแบบของงานเขียนมีอิทธิพลต่อการอ่านของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ความรู้เดิมเหล่านี้มีประโยชน์ในการคาดคะเน ตีความและสรุปความของข้อมูลใหม่เพื่อที่จะปรับข้อมูลให้เข้ากับข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้วในตัวผู้เรียน แล้วเก็บข้อมูลนั้นไว้ใช้ต่อไป ความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้เดิมมาคาดคะเนข้อมูลใหม่เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านเรื่องนั้นๆ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยยึดสิ่งที่รู้แล้วหรือความรู้เดิมเป็นหลักในการทดสอบการคาดคะเนในขณะที่อ่านเนื้อเรื่องนั้นๆ

สมุทรเซ็นเซวานิช (2549) กล่าวว่าองค์ประกอบของการอ่านขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. สามารถจำเรื่องราวส่วนใหญ่ที่อ่านได้เมื่อถึงคราวจำเป็นที่ต้องการจะใช้ประโยชน์หรืออ้างอิงถึงก็ทำได้โดยไม่ยาก
2. สามารถจับใจความสำคัญๆ ได้สามารถแยกแยะหรือระบุประเด็นหลักออกจากประเด็นย่อยที่ไม่จำเป็นหรือไม่สำคัญมากนักได้หรือประเมินได้ว่าอะไรที่ควรจะให้ความสนใจเป็นพิเศษหรือจะตัดทิ้งไปได้
3. สามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องราวหรือข้อคิดเป็นที่อ่านมาแล้วได้ว่า มีนัยสำคัญหรือลึกซึ้งมากน้อยเพียงใด
4. สามารถสรุปลงความเห็นจากสิ่งที่ได้อ่านมาแล้วได้อย่างถูกต้องมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ

ขจรชัย พิมพ์สิงห์ (2552, หน้า 24) กล่าวว่า องค์ประกอบของการอ่านประกอบด้วยความรู้ทางภาษา ประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ความสมบูรณ์ของเนื้อเรื่องหรืองานเขียนนั้น ความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างของงานเขียน

สมสมร ทีภูเวียง (2552, หน้า 15) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านนั้นขึ้นอยู่กับผู้อ่านว่ามีประสบการณ์เดิม มีความรู้ความสามารถในด้านภาษา เนื้อหา โครงสร้างบทอ่าน รวมทั้งเจตคติในการอ่าน ในการจัดการเรียนการสอนครูไม่ใช่เพียงหาเนื้อหาเท่านั้นต้องเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏในบทอ่านด้วยวิธีการหลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้รอบด้าน

จรัส ภูพานนิล (2553, หน้า 29) กล่าวว่า บุคคลจะมีความเข้าใจในการอ่านนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ระดับสติปัญญา ประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน แรงจูงใจและวัตถุประสงค์ในการอ่าน ประกอบกับระดับความยากง่ายของเนื้อหา และการจัดกิจกรรมการอ่านในแต่ละขั้นในการจัดการเรียนการสอนของครูมีส่วนช่วยให้ความเข้าใจในการอ่านเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

Coady (1979, p. 18) ได้ให้ทัศนะในการอ่านว่าเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1. ความสามารถเชิงมโนทัศน์ (Conceptual ability) หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาโดยทั่วไปที่จะค้นหาสาระสำคัญ ความคิดและความเห็นจากเรื่องที่สามารถอ่านได้
2. ความรู้เดิม (Background knowledge) หมายถึง เป็นพื้นฐานความรู้เดิมของผู้อ่านซึ่งมีอยู่แล้ว ผู้อ่านจะอ่านเรื่องได้เร็วขึ้นและได้ผลดีขึ้น ถ้าผู้อ่านมีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่เขียน การอ่านเรื่องที่ผู้อ่านคุ้นเคยและเป็นกิจกรรมที่ผู้อ่านปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน จะทำให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในเรื่องที่อ่านได้มากขึ้น
3. ยุทธศาสตร์ด้านกระบวนการ (Process strategies) เป็นองค์ประกอบย่อยของความสามารถในการอ่าน และเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ความเข้าใจเป็นทักษะทางด้านภาษาต่างๆ ไปอันได้แก่ การหาความหมายของสัญลักษณ์ที่เขียน การรวมเสียงและความเข้าใจเข้าด้วยกันและเข้าใจสิ่งที่อ่าน

Widdowson (1979, p. 169) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการอ่านนั้นมีหลายอย่าง ได้แก่ ประสบการณ์พื้นฐานของการอ่าน โลกทัศน์ของผู้อ่าน ความสามารถทางภาษา ความสามารถในการคิด เจตคติของผู้อ่านที่มีต่อการอ่าน และจุดประสงค์ในการอ่านซึ่งสอดคล้องกับChapman (1979, p. 113) ที่ได้แบ่งหมวดหมู่ของปัจจัยหลักที่สำคัญของการอ่านไว้ 3 อย่าง คือ

1. ความรู้เดิม (Schema) ได้แก่ ประสบการณ์เดิม (Prior Knowledge) โลกทัศน์ (Vision) วัฒนธรรม (Culture) ตลอดจนความเชื่อเฉพาะบุคคล (Personal Belief) โดยผู้ที่สืบทอดประสบการณ์สั่งสมหรือความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังอ่านจะเข้าใจได้เร็วและดีกว่า ซึ่งความรู้เดิมนี้อาจส่งผลให้ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน

2. อภิปัญญา (Metacognition) ความสามารถของผู้อ่านในการใช้กระบวนการคิดของตนในการตีความ และการแก้ปัญหา เช่น ยุทธวิธีในการเดาความหมายจากบริบทช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน

3. โครงสร้างของเนื้อความ (Text Structure) เช่น การเรียบเรียงคำ โครงสร้างทางภาษา ความสัมพันธ์ของข้อความ เป็นต้น ซึ่งประกอบด้วย ความรู้รอบตัวทั่วไป (Knowledge of the World) โครงสร้างของเนื้อความแต่ละประเภทจะมีลักษณะเฉพาะตัว หากผู้อ่านสามารถวิเคราะห์และเข้าใจโครงสร้างของเนื้อความก็จะทราบถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายกับผู้อ่าน และจะช่วยให้การอ่านมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

Harris and Sipay (1979, p. 319) กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการอ่านมีดังนี้

สติปัญญาทั่วไป (General Intelligence) ในด้านความสามารถในการคิด (Ability of Thinking) การให้เหตุผล (Reason Giving) การแก้ปัญหา (Problem Solving) ความสามารถในการรวมความหมายเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ ความสามารถทางโครงสร้างภาษา วุฒิภาวะ (Maturity) พื้นฐานและประสบการณ์ (Background and Experience) ความสนใจ (Interest) และรูปแบบการเขียน (Style) ของผู้เขียนแต่ละคน

Williams (1994, pp. 3-12) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่านไว้ว่า จะต้องประกอบด้วยความสามารถในด้านต่อไปนี้

1. ความรู้ในเรื่องของภาษา ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านรูปแบบของคำ การเรียบเรียงคำ โครงสร้างและไวยากรณ์ที่ใช้เขียน

2. ความสามารถในการตีความ การอ่านมิใช่การทำทำความเข้าใจเฉพาะแต่ละประโยค แต่ผู้อ่านจะต้องมองภาพรวมและพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละประโยคในการตีความ

3. ความรู้รอบตัว ผู้อ่านที่มีความรู้รอบตัวมาก จะทำให้สามารถเลือกความรู้ที่นำมาเชื่อมโยงกับความรู้ของผู้เขียนได้ง่ายยิ่งขึ้นและการทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านก็จะง่ายขึ้นตามลำดับ

4. เหตุผลในการอ่านและวิธีการอ่าน แต่ละคนมีเหตุผลในการอ่านที่แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกวิธีการอ่าน

สรุปได้ว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ได้แก่ พื้นฐานความรู้เดิม ทั้งความรู้ทางวัฒนธรรมและความเชื่อส่วนบุคคล องค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางด้านภาษา เช่น ความรู้ในระบบการเขียน ความสามารถในการตีความ จับใจความสำคัญ โครงสร้างทางภาษา ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยนำไปเป็นกิจกรรมก่อนการอ่าน ระหว่างอ่าน และหลังการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาสิ่งที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ระดับความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

ระดับความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญสำหรับครู ในด้านการกำหนดเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียน ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดในการแบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้แตกต่างกัน ดังนี้

กรมวิชาการ (2542, หน้า 21) ได้กำหนดระดับความเข้าใจสำหรับการอ่านไว้ 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) ถือเป็นความเข้าใจขั้นพื้นฐาน เป็นการแปลความหมายตัวอักษรที่ปรากฏ ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้เพราะผู้เขียนได้เขียนแสดงไว้อย่างชัดเจน
2. ระดับความเข้าใจในชั้นตีความ (Interpretation) เป็นการอ่านที่สูงกว่าระดับที่ 1 ผู้อ่านต้องแปลความหรือตีความสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรง หากแต่เป็นความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง
3. ระดับความเข้าใจขั้นวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Reading) เป็นระดับการอ่านที่ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานความสามารถเข้าใจความหมายระดับที่ 1 และ 2 อยู่ก่อนแล้ว ความเข้าใจในระดับนี้ผู้อ่านต้องใช้ความคิดของตนเองมาช่วยวิเคราะห์ตัดสิน ประเมินค่า สิ่งที่อ่านได้ในด้านคุณภาพ คุณค่าและความถูกต้องได้อย่างเหมาะสม
4. ความเข้าใจขั้นสร้างสรรค์ (Creative Reading) เป็นขั้นการอ่านที่ต้องใช้ความคิดสูงกว่าความเข้าใจในระดับที่ 1, 2 และ 3 เป็นการอ่านที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดใหม่ๆ สามารถสร้างจินตนาการได้กว้างไกล สามารถแสดงความคิดเห็นและแนวทางแก้ปัญหา นอกเหนือจากในเนื้อเรื่อง

รุ่งสุรีย์ กองเพชร (2552, หน้า 11) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต้น คือ ความเข้าใจสิ่งที่อ่านตามข้อเท็จจริง จากเรื่องระดับปานกลาง คือ สามารถคิดหาเหตุผล ตีความ แปลความจากเรื่องที่อ่านได้ และระดับสูง คือ สามารถประเมินเรื่องที่อ่านได้

บุษบา ใจคำ (2553, หน้า 40) กล่าวว่า ระดับความเข้าใจในการอ่านสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ ระดับความเข้าใจความหมายตามตัวอักษรระดับความเข้าใจแบบตีความและระดับความเข้าใจที่นำไปสู่การสรุป

กัญญ์พิชญา ยังดี (2555, หน้า 25) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับการแปลความหมาย ระดับการตีความ และระดับการประเมินผลหรือการนำไปใช้

สดี ไชยปัญญา (2555, หน้า 104) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ความเข้าใจความหมายตามตัวอักษร (Literal Comprehension) หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมาย และจับใจความสำคัญตามตัวอักษรที่ปรากฏ
2. ความเข้าใจขั้นตีความ (Interpretation) หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของบทอ่านได้ลึกซึ้งขึ้น สามารถตีความ สรุปความและคาดการณ์ล่วงหน้าได้
3. ความเข้าใจขั้นวิจารณ์ (Critical Reading) หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ตัดสิน และประเมินในสิ่งที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Raygor and Raygor (1985, p. 230) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1. ความเข้าใจระดับตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นระดับความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของผู้อ่านน้อยที่สุด ส่วนใหญ่เป็นความเข้าใจคำ และความคิดของผู้เขียนเป็นเพียงการรับรู้ข่าวสารจากผู้เขียนเท่านั้น
2. ความเข้าใจระดับตีความ (Interpretive Comprehension) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านต้องพยายามหาความสัมพันธ์เปรียบเทียบข้อมูล จากเรื่องกับประสบการณ์ของตน เข้าใจลำดับเหตุการณ์ ทราบความสัมพันธ์ของเหตุและผล และตีความข้อมูลทั่วไป

3. ความเข้าใจระดับนำไปใช้ (Applied Comprehension) ในระดับนี้ นอกจากผู้อ่านจะรับรู้และตีความข่าวสาร จากผู้เขียนแล้ว ผู้อ่านจะต้องประเมินผล ความคิดของผู้เขียนตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธ หรือนำข้อมูลเหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ เช่น การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ

Rubin (1993, pp. 195–197) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่าน ออกเป็น 4 ระดับดังนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) ถือเป็นความเข้าใจขั้นพื้นฐาน คือเป็นการแปลความหมายตัวอักษรที่ปรากฏ ผู้อ่านสามารถ จับใจความเรื่องราวได้ เพราะผู้เขียนได้เขียนแสดงไว้อย่างชัดเจน

2. ระดับตีความ (Interpretation) เป็นการอ่านที่สูงกว่าระดับที่ 1 ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านได้ลึกซึ้งกว่าระดับที่ 1 ผู้อ่านต้องแปล ความหรือตีความสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรงหากแต่เป็นความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง

3. ระดับวิเคราะห์ สรุปความ (Critical Reading) เป็นระดับการอ่าน ที่ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานความสามารถเข้าใจความหมายระดับที่ 1 และระดับที่ 2 อยู่ก่อนแล้ว ความเข้าใจในระดับนี้ผู้อ่านต้องใช้ความคิดของตนเองมาช่วยวิเคราะห์ สรุป ประเมินค่าสิ่งที่ อ่านในด้านคุณภาพ คุณค่าและความถูกต้องเหมาะสม

4. ระดับสร้างสรรค์ (Creative Reading) เป็นขั้นการอ่านที่ต้องใช้ ความคิดสูงกว่าระดับความเข้าใจทั้ง 3 ระดับดังกล่าวข้างต้น เป็นการอ่านที่ทำให้ผู้เรียน เกิดความคิดใหม่ๆ สามารถสร้างจินตนาการได้กว้างไกล แสดงความคิดเห็นและแนะ แนวทางแก้ปัญหาอื่นนอกเหนือจากในเนื้อเรื่อง

Conley (1995, p. 178) และ Ruddell (1997, pp. 68–69) ได้แบ่ง ระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Statements) เป็นการอ่านที่มีความเข้าใจตามตัวอักษรที่ปรากฏในเนื้อหา

2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ (Interpretative Statements) เป็นการอ่านที่ต้องตีความหมายแฝงที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้โดยตรง

3. ระดับความเข้าใจขั้นประยุกต์ใช้ (Applies Statements) เป็นการอ่านที่นำเอาแนวคิดที่ได้จากบทอ่านไปประยุกต์ใช้ ผู้อ่านจะเชื่อมโยงความรู้จาก ประสบการณ์เดิมผนวกเข้ากับความรู้ที่ได้จากบทอ่าน เพื่อสรุปว่าจะนำเอาความคิดที่ได้ไป ประยุกต์ใช้อย่างไร

จากแนวคิดเกี่ยวกับระดับความเข้าใจในการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น มีการแบ่งระดับความเข้าใจออกเป็นระดับต่างๆ ที่สำคัญสอดคล้องกัน ซึ่งระดับความเข้าใจในการอ่านจะกำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์และการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนว่า ผู้สอนจะสอนให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจระดับใด ดังนั้นการจัดระดับความเข้าใจในการอ่านก็เพื่อจะกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาในการอ่านของนักเรียนให้เหมาะสมกับระดับชั้นนั่นเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไว้ 3 ระดับ คือ ระดับความเข้าใจตามตัวอักษรเป็นความเข้าใจขั้นพื้นฐาน คือแปลความหมายตัวอักษรที่ปรากฏอยู่ในบทอ่านได้ บอกรายละเอียดและตอบคำถามเกี่ยวกับบทอ่านตามที่ได้เขียนได้เขียนแสดงไว้อย่างชัดเจนได้ระดับความเข้าใจขั้นตีความ หมายถึงผู้อ่านต้องหาความสัมพันธ์เปรียบเทียบข้อมูล จากเรื่องกับประสบการณ์ของตน เรียงลำดับเหตุการณ์ ทราบความสัมพันธ์ของเหตุและผล และตีความสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้โดยตรงและระดับความเข้าใจขั้นประยุกต์ใช้หมายถึง การนำเอาแนวคิดหรือความรู้ที่ได้จากบทอ่านไปใช้ในสถานการณ์ หรือเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์เดิมเข้ากับความรู้ที่ได้จากบทอ่าน เพื่อสรุปว่าจะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้อย่างไร หรือนำความรู้มาอภิปรายได้

4. หลักการสอนอ่าน

ปัจจุบัน แนวทางการสอนอ่านมีหลากหลายวิธี ซึ่งผู้สอนอ่านควรเลือกและหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับผู้อ่าน เพื่อให้การอ่านเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นในการสอนอ่านผู้สอนควรคำนึงถึงหลักการสอนอ่านเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของผู้อ่านนักวิชาการได้เสนอแนวทางและขั้นตอนการสอนอ่าน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2539, หน้า 33) ได้กำหนดรูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษไว้ทั้งหมด 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre – Reading Activities) ผู้สอนสามารถทำกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และสนใจสิ่งที่จะอ่านโดยสร้าง Schema กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับสิ่งที่จะอ่านและสร้างแนวทางในการคิดหาความรู้ใหม่ได้โดยใช้สื่อการเรียนการสอนต่างๆ เช่น เกมเพลง การแสดงละครเป็นต้น

ขั้นที่ 2 กิจกรรมขณะอ่าน (While-Reading Activities) เป็นการเสนอเรื่องที่จะอ่านเป็นครั้งแรกซึ่งอาจจะสามารถอ่านได้ทั้งอ่านออกเสียงและอ่านในใจ ขั้นตอนนี้มีจุดใหญ่ตรงที่การสร้างกระบวนการคิดด้วยวิธีการต่างๆ วิธีที่ง่ายที่สุดคือการตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนคำถามนั้นจะต้องใช้เวลาเพียงพอในการคิดหาคำตอบด้วยตนเองและการถามจะต้องใช้รูปแบบการถามถึงข้อมูลย้อนกลับและความรู้เพิ่มขึ้นทีละนิดใช้คำถามย้ำเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเป็นระยะ

ขั้นที่ 3 กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-Reading Activities)

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสอนอ่านมีจุดประสงค์เพื่อย้ำความเข้าใจของเรื่องที่อ่านให้มากขึ้นและสร้างความประทับใจด้วยกิจกรรมที่สนุกสนานและเน้นเรื่องการแสดงออกถึงความเข้าใจในสิ่งที่เรียน

สมิตราอังวัตมกุล (2539, หน้า 178-179) และ วิสารัจฉัตร์ (2543, หน้า 52-57) ได้กล่าวถึงแนวการสอนทักษะการอ่านไว้ในขั้นตอนการสอนอ่านสามารถจัดกิจกรรมได้เป็น 3 ช่วงคือ

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities) สำหรับขั้นนี้เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่อ่านเช่นให้คาดคะเนเรื่องที่จะอ่านเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่านการคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้และให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบทโดยดูจากประโยคข้างเคียงจากรูปภาพหรือการแสดงท่าทาง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities) ขั้นนี้เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่านเช่นให้ลำดับเรื่องโดยให้ตัดเรื่องออกมาเป็นส่วนๆ อาจจะเป็นย่อหน้าหรือประโยคก็ได้แล้วให้ผู้เรียนในกลุ่มลำดับข้อความกันเองหรือเขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องเดิมข้อความลงไปแผนผังของเนื้อเรื่องและเล่าเรื่องโดยสรุป

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities) ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนกิจกรรมที่อาจเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการพูดและทักษะการเขียนเช่นให้แสดงบทบาทสมมติให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบเช่นเขียนจดหมายเขียนบทสนทนาวาดรูปและพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

เสริมศรี ลักษณะศิริ (2541, หน้า 309) ได้กล่าวถึงทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ว่าเป็นการอ่านเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ผู้สอนจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้โดยการสอน ดังนี้

1. รู้วิธีหาใจความสำคัญของเรื่อง
2. เขียนย่อเนื้อหาของเรื่องได้
3. เรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้
4. สรุปใจความสำคัญของเรื่องได้
5. ประเมินผลเรื่องที่อ่านได้
6. เพิ่มพูนคำศัพท์ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น
7. พัฒนาอัตราความเร็วของการอ่านให้เหมาะสม
8. พัฒนาทักษะการอ่านออกเสียง เพื่อให้ผู้อื่นได้ฟังและเข้าใจ

วิภาดา ประสารทรัพย์ (2542, หน้า 76) ยังได้กล่าวถึงการสอนอ่านว่า ความสามารถในการอ่านเป็นความสามารถที่ใช้ในการรับสาร เช่นเดียวกับความสามารถในการฟัง และมีความสำคัญมากในยุคนี้เนื่องจากผู้คนเป็นจำนวนมากที่สื่อสารกันด้วยตัวหนังสือ ในการสอนทักษะการอ่าน ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. กิจกรรมการสอนช่วงก่อนการสอน เป็นการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีความสนใจ หรือเพื่อเป็นการโน้มน้าวให้นักเรียนเข้ามาสู่เรื่องที่จะอ่าน โดยอาศัยกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการคาดการณ์ล่วงหน้า นั่นคือ ก่อนที่นักเรียนจะได้อ่านเรื่องราวของบทเรียนที่ครูได้เตรียมมาสอนก็จะให้นักเรียนลองคาดเดาเรื่องราวต่างๆ ก่อน ประกอบกับการใช้ประสบการณ์เดิมเข้าช่วยโดยอาศัยข้อมูลเบื้องต้นเป็นแนวทางซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 1.1 ใช้ชื่อเรื่อง รูปภาพประกอบเรื่องที่อ่านและคำถามนำเป็นแนวทางในการโน้มน้าวนักเรียนมาสู่เรื่องที่จะเรียน
- 1.2 ให้ชื่อเรื่องและรายการคำศัพท์มาจำนวนหนึ่งแล้วให้นักเรียนเดาว่าจะมีคำศัพท์ใดอยู่ในเรื่องที่จะเรียนบ้าง
- 1.3 ใช้รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะสอนเป็นสื่อให้นักเรียนล่วงหน้าจากเรื่องที่อ่าน
- 1.4 ใช้รูปภาพของเรื่องที่จะใช้สอนเป็นสื่อในการให้นักเรียนลองแต่งประโยคล่วงหน้าจากคำศัพท์ในเรื่อง

2. กิจกรรมการสอนระหว่างอ่าน

เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจเรื่องที่จะได้อ่านมากขึ้น โดยจะยึดหลักว่าจุดมุ่งหมายของการอ่านครั้งนี้คืออะไร แล้วพยายามทำกิจกรรมเพื่อให้ได้สิ่งนั้น ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้

2.1 การอ่านแบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw reading) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนที่ตนเองจะต้องอ่าน เพื่อนำมาแบ่งปันข้อมูลกับเพื่อน เพื่อทำให้งานที่ได้รับมอบหมายจากการอ่านสำเร็จ

2.2 ให้นักเรียนจับคู่รูปภาพและคำบรรยายจากเรื่องที่อ่าน

2.3 ให้นักเรียนเรียงลำดับก่อน-หลังจากการอ่าน

3. กิจกรรมการสอนหลังการอ่าน

กิจกรรมหลังการอ่านจัดได้ว่ามีประโยชน์มาเพราะนอกจากจะเป็นเหมือนการสรุปเรื่องที่อ่านแล้วยังสามารถใช้เวลานี้ในการรวบรวมความคิดในด้านต่างๆ เช่น เรื่องคำศัพท์สำนวนจากเรื่องและยังสามารถนำมาบูรณาการกับความสามารถอื่นๆ ได้ ดังตัวอย่าง

3.1 ถ่ายโอนความคิดของนักเรียนจากเรื่องที่อ่านและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.2 โครงงานเขียนหลังการอ่าน

กุกุยา แสงเดช (2545, หน้า 139-143) กล่าวว่า ในการสอนทักษะการอ่าน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้มากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย ขั้นตอนการอ่าน ขั้นระหว่างอ่านและขั้นหลังการอ่านดังนี้

1. ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-Reading) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 Personalization เป็นการสร้างความคุ้นเคยให้กับผู้เรียน โดยถาม-ตอบ สนทนา เพื่อทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน เป็นการเตรียมรับความรู้ใหม่จากการอ่าน

1.2 Prediction เป็นการเดาเรื่องราวที่จะอ่านจาก picture diagrams หรือ title ของเรื่องโดยให้ผู้เรียนทายหรือเดาเรื่องราวที่จะอ่านว่าเป็นอย่างไร และตรวจสอบคำศัพท์ใหม่ให้กับผู้เรียน โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1.2.1 Vocabulary predicting

1.2.2 Vocabulary matching

1.2.3 Vocabulary dictionary working

2. ชั้นระหว่างการอ่าน (While-Reading) ในระหว่างการอ่าน

ครูสามารถดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้เพื่อส่งเสริมและตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน เช่น

- Matching เป็นกิจกรรมการจับคู่
- Ordering เป็นกิจกรรมการเรียงเหตุการณ์ให้สมบูรณ์
- Completing เป็นกิจกรรมการเติมข้อความให้สมบูรณ์
- Correction เป็นกิจกรรมการแก้ไขคำ ข้อความรูปภาพ diagram ให้ถูกต้องตามเนื้อเรื่อง

- Deciding เป็นการเลือกว่าอย่างไรดี

- Supplying / Identifying เป็นการหาความคิดรวบยอด

การสอน While-Reading ชั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอเรื่องที่ย่านเป็นครั้งแรก ในขั้นนี้ควรตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียน โดยการตั้งคำถามและควรทำกิจกรรมต่อเนื่องกับขั้น Pre-reading

3. ชั้นหลังการอ่าน (Post-Reading) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการ

สอนอ่านเช่นเดียวกับการสอนฟัง คือ มีจุดประสงค์ที่จะย้ำความเข้าใจของเรื่องราวที่อ่านให้มากขึ้น สร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้เรียนโดยดำเนินกิจกรรมให้สนุกสนานและสามารถแสดงออกเกี่ยวกับความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

- การอ่านควรเน้นความเข้าใจ (Comprehension) มิใช่โครงสร้าง (Structure)

- ใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายและความเข้าใจ ไม่มุ่งเน้นการ

ทดสอบคำศัพท์

- คำถามที่เกี่ยวข้องควรเกี่ยวเฉพาะเรื่องที่อ่าน
- ไม่ควรใช้เวลามากเกินไป ควรให้เวลาในการคิดและเรียบ

เรียงคำตอบ

- คำถามที่ใช้ควรแตกต่างจากบทเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ
- ใช้คำถามที่หลากหลาย เช่น Free response, True-False

คละกันไป

Rubin (1993, pp. 202–204) ได้เสนอวิธีการสอนอ่านไว้ว่า

1. กิจกรรมการอ่านโดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง (DRTA : The directed reading thinking activity) วิธีการสอนแบบนี้ครูผู้สอนจะเป็นผู้จุดประกายกระตุ้นให้นักเรียนคิดและตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน และให้นักเรียนหาเหตุผลที่จะพิสูจน์ความคิดของตนเอง ส่วนนักเรียนจะทำนายหรือคิดตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านที่ครูกระตุ้น จากนั้นให้อ่านบทอ่านให้เข้าใจเพื่อหาเหตุผลที่จะพิสูจน์สิ่งที่ตนเองทำนายไว้ กระบวนการต่างๆ เหล่านี้ผู้สอนจะคอยเป็นผู้ดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนอยู่ในกระบวนการ ฉะนั้นการสอนแบบนี้ผู้สอนจำเป็นต้องมีความสามารถในการกระตุ้นให้นักเรียนได้ทำนายตั้งคำถามและคิดในระดับที่สูงขึ้น

2. กลยุทธ์การเป็นแบบอย่างในการแสดงความคิดออกมาเป็นคำพูด (modeling thinking out loud strategy) วิธีนี้เป็นวิธีที่ครูแสดงความคิดออกมาเป็นคำพูด เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นว่าครูมีกระบวนการหรือวิธีการอย่างไรในการทำความเข้าใจกับสิ่งที่อ่านจนครูเกิดความเข้าใจขึ้นได้ เพราะนักเรียนบางคนอาจจะไม่เข้าใจในสิ่งที่ผู้สอนอธิบาย การที่ผู้สอนพูดสิ่งที่ตนคิดออกมาจะทำให้ให้นักเรียนกลุ่มนี้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

3. การเชื่อมโยงความเข้าใจกับชื่อเรื่องและการทำนายเรื่อง (literature webbing with predictable books) การสอนแบบนี้ผู้สอนจะตัดข้อความมาจากในหนังสือ จากนั้นนำเอาข้อความต่างๆ เหล่านั้นติดบนกระดาษโดยโยงกับชื่อเรื่องบทอ่านที่ครูตัดข้อความเหล่านั้นมา จากนั้นให้นักเรียนทายเกี่ยวกับเรื่อง โดยข้อความที่ตัดมาจะต้องมีข้อมูลเพียงพอที่จะทำให้นักเรียนสามารถทำนายต่อไปได้

Anderson (1999, pp. 74–78) ได้กล่าวถึงหลักการสอนอ่าน ไว้ดังนี้

1. ตรวจสอบพื้นความรู้เดิมของผู้อ่าน (Exploit the Reader's Background Knowledge) เนื่องจากเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งความรู้เดิมนี้ผู้อ่านสามารถสร้างได้จากประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ด้านการเรียนและประสบการณ์ทางวัฒนธรรม พื้นความรู้เดิมมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านมากขึ้น ซึ่งการตั้งคำถาม การกำหนดจุดมุ่งหมายและการสอนโครงสร้างทางเนื้อหาเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นพื้นความรู้เดิม

2. สร้างพื้นฐานคำศัพท์ (Build a Strong Vocabulary Base) เนื่องจากการวิจัยด้านการสอนอ่านให้ความสำคัญกับคำศัพท์เพราะคำศัพท์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการสอนอ่าน หลักปรัชญาในการสอนคำศัพท์แก่ผู้เรียนภาษาที่สอง คือ ต้องสอนคำศัพท์ให้ชัดเจน โดยต้องสอนให้ผู้อ่านคาดเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท

3. สอนเพื่อความเข้าใจ (Teach for Comprehension) การสอนอ่านนั้น มุ่งเน้นการทดสอบว่าผู้อ่านมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากกว่าการสอนให้ผู้อ่านรู้จักกลวิธีในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการสอนอ่าน คือ กลวิธีความรู้ความคิด (Cognition) และกลวิธีอภิปัญญา (Metacognition) เพราะผู้อ่านสามารถนำกลวิธีทั้งสองนี้ไปใช้ในการอธิบายเนื้อหาที่อ่านกับผู้สอนและกับผู้อ่านด้วยกันได้ กิจกรรมที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กลวิธีทั้งสองในระหว่างที่อ่าน คือ การตั้งคำถามเพราะจะทำให้ผู้อ่านสนใจเรื่องที่อ่านและอยากค้นหาคำตอบ กิจกรรมการตั้งคำถามนี้สามารถใช้ได้กับผู้เรียนทั้งชั้นเรียน

4. เพิ่มอัตราการอ่าน (Work on Increasing Reading Rate)

ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจผู้สอนควรตระหนักถึงความเหมาะสมระหว่างความช่วยเหลือให้ผู้อ่านพัฒนาอัตราการอ่านกับการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจซึ่งหมายถึงการให้ผู้สอนพัฒนาผู้อ่านในเรื่องความคล่องในการอ่านมากกว่าความเร็วในการอ่าน เช่น ผู้อ่านสามารถอ่านตัวหนังสือได้ถึง 200 คำต่อนาที แต่มีความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านเพียงร้อยละ 70 ทั้งนี้ ผู้อ่านควรใช้เวลาในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อเรื่องในภาพรวมโดยไม่หยุดอ่านหรือสนใจในอนุเหตุใดอนุเหตุหนึ่ง ข้อสำคัญประการหนึ่ง ควรลดการใช้พจนานุกรมในการหาความหมายของคำศัพท์ แต่ควรฝึกใช้ทักษะการอ่านที่ต้องการข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง (Scanning) กับทักษะการอ่านแบบกวาดสายตาอย่างรวดเร็ว (Skimming) และการคาดเดาความหมายของคำศัพท์

5. สอนกลยุทธ์การอ่าน (Teach Reading Strategies) กล่าวว่า กลยุทธ์ คือ เครื่องมือจำเป็นที่จะนำมาใช้พัฒนาความสามารถซึ่งเกิดได้จากตนเองและสามารถเกิดได้ตลอดการเรียนรู้ จากการวิจัยพบว่า ไม่มีกลยุทธ์ใดกลยุทธ์หนึ่งที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการอ่าน นอกจากผู้อ่านควรรู้ว่ากลยุทธ์คืออะไรแล้วสิ่งสำคัญคือผู้อ่านต้องรู้หลักในการใช้กลยุทธ์

6. กระตุ้นผู้อ่านให้ถ่ายโอนกลยุทธ์สู่ทักษะ (Encourage Readers to Transform Strategies into Skills) กล่าวว่า กลยุทธ์กับทักษะมีความสำคัญแตกต่างกัน กลยุทธ์สามารถกำหนดได้ตามความต้องการ ในขณะที่ทักษะคือกลวิธีหนึ่งซึ่งเป็นไปโดยอัตโนมัติ และผู้อ่านสามารถฝึกฝนกลยุทธ์ในการอ่านจนเกิดเป็นทักษะในการอ่านได้ ยกตัวอย่างเช่น การเดาความหมายของคำศัพท์ที่ไม่รู้จากเนื้อหา ผู้อ่านสามารถนำทั้งกลยุทธ์และทักษะมาใช้ในการอ่านได้ โดยการเดาความหมายของคำศัพท์จากคำใกล้เคียง ซึ่งขั้นตอนนี้ถือได้ว่าผู้อ่านใช้กลยุทธ์ เมื่อฝึกใช้กลยุทธ์อย่างต่อเนื่องจึงกลายเป็นทักษะโดยอัตโนมัติ

7. สร้างแบบวัดและประเมินผลในการสอนอ่าน (Build

Assessment and Evaluation into Your Teaching) การประเมินผลทักษะด้านการอ่านต้องใช้ระยะเวลา ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการประเมินการอ่านในห้องเรียนมีทั้งการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การประเมินเชิงคุณภาพนั้น เป็นการทดสอบเพื่อวัดระดับความเข้าใจ ส่วนการประเมินเชิงปริมาณสามารถวัดได้จากการอ่านบทความ หรือตรวจสอบรายการของกลยุทธ์ทางการอ่าน

8. การพัฒนาตนเองในการสอนอ่าน (Strive for Continuous

Improvement as a Reading Teacher) การเป็นผู้สอนอ่านจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนอ่านควรทำตนเสมือนเป็นผู้อำนวยความสะดวก คือเป็นผู้ช่วยผู้อ่าน ในขณะที่สอนการอ่านและควรเข้าใจธรรมชาติและหลักการสอนอ่านเป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการสอนอ่านภาษาอังกฤษนั้นมี

3 ขั้นตอน คือ กิจกรรมก่อนการอ่านเป็นการสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้ผู้เรียนอยากรู้เรื่องที่จะอ่าน กิจกรรมที่อยู่ในขั้นนี้ เช่น การคาดคะเนเรื่องที่จะอ่านจากคำถามหรือรูปภาพ การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท กิจกรรมระหว่างอ่านเป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน กิจกรรมในขั้นนี้ เช่น จับคู่คำศัพท์กับคำจำกัดความ อ่านเนื้อเรื่องแล้วเรียงลำดับประโยค อ่านแล้วเลือกประโยคถูกผิด และขั้นหลังการอ่านเป็นกิจกรรมฝึกการใช้ภาษาในลักษณะทักษะสัมพันธ์ เช่น การแข่งขันเกี่ยวกับคำศัพท์ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องแล้วหาคำตอบ

5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ในการค้นคว้าเรื่องการอ่าน นักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยม (Cognitive Psychologists) ได้ให้ความสนใจศึกษาลักษณะ วิธีที่มนุษย์เรียนรู้ ติความหมาย การเรียบเรียง การเก็บความรู้ไว้ในความจำระยะยาวและการดึงความรู้ (Retrieve) ที่ได้รับการเรียนรู้ นำออกมาใช้ และนักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีโครงสร้างความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญา ซึ่งมีความเชื่อว่าผู้อ่านจะเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องที่ได้มาอย่างน้อยเพียงใดนั้น โครงสร้างความรู้ของผู้อ่านมีอิทธิพลต่อความรู้ใหม่หรือความเข้าใจเนื้อเรื่องที่บุคคลได้รับจากการอ่าน

ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema theory)

จากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน พบว่า ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory) กับการอ่านนั้นมีมานานแล้วแต่ความหมายที่ใช้ในปัจจุบันนี้ Bartlett เป็นผู้ใช้โดยนำมาจากแนวคิดของนักปรัชญาชื่อ Kant (1987 อ้างถึงใน สุภาณี พงศ์พุทธชาติ, 2551, หน้า 31) ผู้ซึ่งศึกษาธรรมชาติของการเรียนรู้โดยเน้นความสำคัญของแนวคิดพื้นฐานหรือความรู้เดิม Kant มีความเชื่อว่ามนุษย์มีการสะสมความรู้และรวบรวมเก็บไว้โดยมีระบบและมนุษย์จะสามารถเข้าใจประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ผ่านเข้ามาที่ต่อเมื่อประสบการณ์เหล่านั้นสอดคล้องกับความรู้เดิมซึ่งเขามีรองรับอยู่ในสมองก่อนแล้ว

หลังจากที่ Bartlett ใช้ชื่อ Schema เป็นทฤษฎีกล่าวถึงธรรมชาติในการเรียนรู้ดังกล่าวมาแล้วได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายถึงความหมายและความสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างความรู้ไว้ดังนี้

จิตภา ฉันทานนท์ (2541, หน้า 52-58) ได้กล่าวถึง แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านว่ามีองค์ประกอบอยู่ 3 ด้าน คือ

1. พื้นความรู้ด้านภาษา หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร การสะกดคำ คำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ และสัมพันธภาพในข้อความ
2. พื้นความรู้ด้านเนื้อหา หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความรู้รอบตัวทั่วไป และความรู้ในเนื้อหาเฉพาะด้านตามที่ปรากฏหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาบทอ่าน
3. พื้นความรู้ด้านโครงสร้างบทอ่าน หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของงานเขียนประเภทต่างๆ ที่ใช้ในการนำเสนอเนื้อหาบทอ่าน ซึ่งมีอยู่หลายประเภท เช่น ประเภทบรรยาย ประเภทเล่าเรื่อง ประเภทเปรียบเทียบ

วิสาข์ จิตวิตร (2543, หน้า 21) กล่าวว่า โครงสร้างความรู้เดิม คือ ความรู้ที่เก็บสะสมไว้จากประสบการณ์แล้วนำมาเก็บไว้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอน ทุกคนจะมีโครงสร้างความรู้ที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติและการศึกษา โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านภาษา (Linguistic Schema) ด้านเนื้อหา (Content Schema) และด้านโครงสร้างบทอ่าน (Formal Schema)

อัจฉรา วงศ์โสธร (2544, หน้า 314) สรุปโครงสร้างความรู้ว่า หมายถึงความจำระยะยาวของมนุษย์ซึ่งสั่งสมประสบการณ์ ข้อมูล ความรู้ต่างๆ ใ้ การเรียนรู้ของมนุษย์จะเกิดขึ้นเมื่อโครงสร้างความรู้เปิดรับและจารึกข้อมูลการเรียนรู้ไว้แล้ว โครงสร้างความรู้มีสภาพยืดหยุ่นสามารถขยายหรือลดลงได้ตามประสบการณ์การเรียนรู้

Carrell and Eisterhold (1983, pp. 553–569 อ้างถึงใน อภิสรา อภัยพรหม, 2552, หน้า 35) ได้แบ่งโครงสร้างความรู้เดิมออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. โครงสร้างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง(Formal Schemata)

หมายถึง การที่ผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเขียนในลักษณะต่างๆ เช่น นิทาน นิยาย วิทยาศาสตร์ หนังสือพิมพ์ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากที่จะเข้าใจในเรื่องที่อ่านและจำเนื้อเรื่องได้ดี

2. โครงสร้างความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา (Content Schemata)

หมายถึง การที่ผู้อ่านมีความรู้เดิมเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งมาก่อน จะทำให้เกิดความเข้าใจดีขึ้น ผู้อ่านที่มีโครงสร้างความคิดในเนื้อเรื่องที่อ่าน จะรับรู้เรื่องที่อ่านได้เร็วกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ความรู้ทางเนื้อหาในด้านนั้นมาก่อน

Devine (1986, p. 25, อ้างถึงใน อภิสรา อภัยพรหม, 2552, หน้า 34) ได้ให้ความหมายของคำว่าโครงสร้างความรู้ว่า หมายถึง ความรู้ทั่วไป ซึ่งบุคคลสะสมไว้ในหน่วยความจำเป็นข้อมูลความคิดการรับรู้ มโนทัศน์ การแก้ปัญหา อารมณ์ ซึ่งโครงสร้างความรู้นี้แตกต่างออกไปในแต่ละคนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน

Roller (1992, pp. 129–139) ได้ทดลองให้ผู้อ่านที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองโดยใช้พื้นความรู้เดิมในการเรียนรู้จากการอ่านเรื่อง ผลปรากฏว่า การใช้ความรู้เดิมในการอ่านช่วยทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน การศึกษาเกี่ยวกับ Schema ตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานที่ว่า ในกรอบความคิดหรือในสมองของผู้อ่านมิได้มีความว่างเปล่า หากแต่บรรจุไว้ด้วยความรู้และประสบการณ์ที่ได้สะสมเอาไว้ ซึ่งเรียกว่า Schema เมื่อผู้อ่านอ่านข้อความใดๆ ข้อความที่อ่านนั้นจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับหรือสัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อตีความหมายของข้อความที่อ่านนั้น ดังนั้นความรู้และประสบการณ์เดิมหรือSchema จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อระดับความเข้าใจในการอ่าน

Nunan (1995, p. 67) กล่าวว่า การอ่านเรื่องจะเข้าใจได้ดีเมื่อผู้อ่านได้รับข้อมูลหรือมีประสบการณ์ในเรื่องที่อ่านมาก่อนจะช่วยให้การอ่านเรื่องนั้นๆ ได้ดี จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าทฤษฎีโครงสร้างความรู้ให้ความสำคัญกับความรู้อื่นๆ ของผู้อ่าน โดยเชื่อว่าความรู้เดิมมีบทบาทสำคัญต่อการทำความเข้าใจบทอ่าน แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ด้านภาษาด้วย ดังนั้นการสอนอ่านตามแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างความรู้จึงเป็นการสอนที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน โดยอาศัยความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่บวกกับข้อมูลที่เสนอไว้ในบทอ่าน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้จัดความรู้เป็นระบบเกิดความเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้มากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น

การเรียนรู้จากบริบทใกล้ตัวนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีความมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยอาศัยบริบทในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ ลักษณะของเนื้อหาควรเป็นสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน สิ่งใกล้ตัว สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญ จากการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น ดังนี้

1. ความหมายของเนื้อหาท้องถิ่น

สกาว พิมพิรัตน์ (2551, หน้า 7) กล่าวว่า เนื้อหาท้องถิ่นหมายถึง เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของผู้เรียนหรือสิ่งที่ผู้เรียนได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น งานประเพณีอาหารพื้นเมืองต่างๆ เป็นต้น

อำนาจ สมบัติยานุชิต (2552, หน้า 10) กล่าวว่า เนื้อหาท้องถิ่นหมายถึง เรื่องราวต่างๆ ที่ปรากฏหรือเกี่ยวข้องกับดำรงชีวิตของผู้คนที่อยู่ในเฉพาะพื้นที่หรืออาณาเขตนั้นทั้งในด้านประวัติศาสตร์ประเพณีอาหารที่อยู่อาศัยความเชื่อสภาพแวดล้อม การประกอบอาชีพผลผลิตต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่นนั้นๆ

จรัส ภูพานนิล (2553, หน้า 39-40) ได้ให้ความหมายของบทเรียนที่เน้นเนื้อหาบริบทท้องถิ่นไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีความกระตือรือร้นและสนใจเรื่องที่จะเรียน เพราะนักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อและเรื่องราวที่ใกล้ตัวนักเรียน ซึ่งจะทำให้

สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ประกอบกับการใช้ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Widdowson (1987 อ้างถึงใน สุพัตร พันธุ์เกา, 2545, หน้า 22) ว่าการใช้เนื้อเรื่องที่เป็นจริงและผู้เรียนสามารถพบได้ในชีวิตจริง จากสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียง ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจริงได้นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Brinton; Snow and Wesche (1998 อ้างถึงใน พิสมัย ชุนไชย์, 2555, หน้า 14) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาว่าเป็นการสอนภาษาโดยประสานเนื้อหาเข้ากับวัตถุประสงค์ของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กล่าวคือ ผู้สอนใช้เนื้อหา นำไปสู่การเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน โดยผู้สอนสามารถสร้างบทเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงได้มากที่สุด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เนื้อหาท้องถิ่น หมายถึง เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้คนที่อยู่ในพื้นที่นั้น ทั้งในด้านประเพณี อาหาร สภาพแวดล้อม การประกอบอาชีพต่างๆ ตลอดจนความเชื่อค่านิยมที่ปฏิบัติกันในพื้นที่นั้นๆ

2. ความสำคัญของเนื้อหาท้องถิ่นกับการศึกษา

เนื้อหาท้องถิ่นนับว่ามีความสำคัญที่จะต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นความรู้หรือประสบการณ์เดิม (Schema) ของผู้เรียนซึ่งในการสอนภาษาตามแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม (Schema Theory) นั้นการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถดึงเอาความรู้พื้นฐาน (Background Knowledge) ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนออกมาใช้เพื่อทำความเข้าใจจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่ไกลตัวเพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถรับได้เร็วกว่าผู้เรียนได้เรียนรู้จากชีวิตจริงตามสภาพเศรษฐกิจสังคมและสังคมท้องถิ่นของตนเองนอกจากนี้การศึกษาเรื่องท้องถิ่นจะให้ความสำคัญกับทรัพยากรท้องถิ่นโดยเฉพาะภูมิปัญญาพื้นบ้านซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นมากขึ้นเกิดความผูกพันและสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การเลือกเนื้อหาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน

การเลือกเนื้อหาท้องถิ่นนั้นนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจัดให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาที่ตรงกับเหตุการณ์เวลาและสถานการณ์ซึ่งจะมีส่วนทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปอย่างมีความหมายและทำให้ผู้เรียนเห็น

ประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษมากขึ้นในการคัดเลือกเนื้อหาซึ่งใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 32) ได้เสนอหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เนื้อหาควรมีความสำคัญและความจำเป็นต่อการเรียนรู้วิชานั้นๆ เพราะเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเรียนวิชานั้นๆ หรือวิชาอื่นในระดับที่สูงขึ้นไปหรือประกอบอาชีพตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและมีเจตคติที่ดีด้วย
2. มีความถูกต้องและทันสมัยเนื้อหาที่ดีจะต้องมีความถูกต้องและทันสมัยตลอดเวลาเนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วฉะนั้นเนื้อหาวิชาจึงต้องมีการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน
3. มีความน่าสนใจเนื้อหาที่ดีต้องมีความรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจในการเรียนมากขึ้นนอกจากนั้นเนื้อหาที่สร้างขึ้นควรมีความหมายต่อผู้เรียนกล่าวคือควรให้ผู้เรียนมองเห็นประโยชน์และความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่เรียนมากขึ้น
4. นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยเนื้อหาควรมีความยากง่ายและสอดคล้องเหมาะสมกับวัยหรือลำดับขั้นพัฒนาการทั้งทางร่างกายสมองและจิตใจรวมทั้งประสบการณ์เดิมของผู้เรียนด้วย
5. มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เนื้อหาต้องสอดคล้องและตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา
6. มีประโยชน์ต่อผู้เรียนเนื้อหาควรมีประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาตัวผู้เรียน
7. เป็นสิ่งที่ควรพิจารณาให้มีความสอดคล้องในแง่ของเวลาบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้สามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสม

4. การนำการจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาไปใช้

กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 122-124) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาไปใช้นั้น ครูผู้สอนสามารถดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกแก่นสาระ (Selecting the Theme)

ในการเลือกเนื้อหาที่จะสอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องเลือกหัวเรื่อง (Topic) ที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงและเลือกหัวเรื่องย่อย (Sub-Topic) ที่สัมพันธ์กัน นอกจากนี้ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียนด้วย

ขั้นที่ 2 การเลือกสื่อการสอนหรือบทเรียน (Selecting the Material or the Text)

การเลือกสื่อการเรียนหรือบทเรียนนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะผู้สอนจะต้องหาบทเรียนในกรอบเนื้อหาที่คาดว่าผู้เรียนสนใจทั้งจะต้องฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการคิดในระดับสูงเช่นสามารถตีความสังเคราะห์ข้อมูลระบุความเป็นเหตุเป็นผลหรือแยกประเด็นที่เป็นความเห็นออกจากข้อเท็จจริงโดยใช้โครงสร้างของภาษาในการเลือกบทเรียนที่จะใช้สอนตั้งแนวทางต่อไปนี้

1. เนื้อหาของบทเรียนควรเป็นเรื่องจริง (Content Authenticity) มีเนื้อหาทันสมัยและมีข้อมูลมากพอที่จะให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่านเขียนและการฟังได้
2. งานหรือกิจกรรมสอดคล้องกับสถานการณ์จริง (Task Authenticity) เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์
3. ระดับความน่าสนใจ (Interest Level) เนื้อหาในการเรียนสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน
4. ระดับความยากง่าย (Difficulty Level) บทเรียนยากง่ายเหมาะกับระดับของผู้เรียน ให้ข้อมูลพอเพียงและมีความยาวพอเหมาะ
5. เนื้อหาเข้าใจง่าย (Accessibility) ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานก่อนอ่านบทเรียนนี้และสามารถเข้าใจประเด็นทางวัฒนธรรม การเรียบเรียงเนื้อหา ตลอดจนสำนวนภาษาเหมาะสม
6. บทเรียนหาได้ง่าย (Availability) ครูผู้สอนสามารถหาบทเรียนได้ในท้องถิ่นของตน
7. รูปแบบของบทเรียน (Packaging) น่าสนใจในการจัดหน้าตัวพิมพ์ ภาพ สี สัน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจข้อความได้ง่ายขึ้น
8. บทเรียนยืดหยุ่นได้ (Flexibility) บทเรียนเหมาะที่จะใช้สอนแบบทักษะสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายและเชื่อมต่อกับผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนรู้ต่างกัน

9. แหล่งเนื้อหา (Source) บทเรียนมาจากแหล่งเนื้อหาที่มีรูปแบบที่หลากหลาย

10. ส่วนเสริมบทเรียน (Textual Aids) เช่น คำอธิบายศัพท์ คำถามให้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือดัชนีคำ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจำเนื้อหาที่เรียนได้

11. สื่อการสอนเสริม (Supporting Materials) อาจมีคู่มือครู เฉลยคำตอบหรือแบบฝึกหัดเสริมซึ่งการจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา ครูผู้สอนสามารถเตรียมบทเรียนจากสื่อจริงที่หลากหลาย เพื่อฝึกทักษะต่างๆ เสริมบทเรียนจากตำราเรียนเพื่อให้การสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนภูมิแสดงเครือข่าย (Web)

หลังจากเลือกเนื้อหาแล้วจึงกำหนดหัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อยเพื่อเจาะลึกเนื้อหา โดยให้มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ตลอดจนสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้อื่นในหลักสูตร จากเนื้อหาในแต่ละหัวเรื่อง ผู้เรียนจะได้รู้ข้อมูลใหม่พร้อมพัฒนาทักษะทางภาษา รวมทั้งฝึกกลวิธีการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ไปพร้อมกัน ฉะนั้นครูผู้สอนควรเลือกหัวเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนและมีรูปแบบภาษาหลากหลาย

ขั้นที่ 4 การสร้างงานและกิจกรรมการเรียนการสอน

การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหา กล่าวคือผู้สอนจะวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อที่จะประเมินว่าผู้เรียนจะต้องมีความรู้เบื้องต้นอะไรบ้างก่อนที่จะอ่านบทเรียนหรือทำกิจกรรมหลังจากนั้นจึงสร้างกิจกรรมจากเนื้อหาเพื่อสอนศัพท์รูปแบบและโครงสร้างของภาษาการเรียบเรียงเนื้อความกลวิธีการเรียนทักษะการเรียนและการฝึกการสื่อความหมายในรูปแบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กิจกรรมที่ผู้เรียนทำเป็นการฝึกให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์วิจารณ์ การพูดและการเขียนเรื่องเกี่ยวกับบทเรียนกิจกรรมแต่ละขั้นตอนต้องมีความสัมพันธ์และเสริมกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยเน้นเนื้อหาต้องถึนจะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีเนื่องจากเป็นการเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวที่ผู้เรียนได้มีโอกาสพบเห็นในชีวิตประจำวันประกอบกับการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และได้บูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาในกิจกรรมที่หลากหลายเน้นผู้เรียนมี

ส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุดมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติทักษะทางภาษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้ เนื้อหาที่ผู้เรียนมีโครงสร้างความรู้เดิมทำให้ผู้เรียนสามารถคาดเดาเหตุการณ์และเชื่อมโยง ความรู้ได้เป็นอย่างดีส่งผลให้เกิดแรงจูงใจและการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไป พร้อมๆ กัน

สำหรับการนำเนื้อหาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาท้องถิ่นเกี่ยวกับชนเผ่าไทลื้อในอำเภอสุเมาลัย ซึ่งประกอบด้วย การเดินทางจากตัวจังหวัดสกลนครสู่อำเภอสุเมาลัย สถานที่สำคัญในอำเภอสุเมาลัย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับชาวไทลื้อได้แก่ พิพิธภัณฑสถานไทลื้อ พิธีเหยาซึ่งถือเป็นพิธีกรรม การรักษาคนป่วยของชาวไทลื้อ การรำไล่ทั้งบั้งซึ่งเป็นการแสดงในพิธีกรรมสำคัญของชน เผ่า ตลอดจนการสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนเกิดความรัก และภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ท้องถิ่นของตน และเผยแพร่ข้อมูลให้เป็นที่รู้จักทั้งต่อชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ความตระหนักในท้องถิ่น

ในการจัดการเรียนการสอนที่นำเนื้อหาท้องถิ่นเข้ามาใช้ นอกจากผู้เรียนจะ ได้รับความรู้ความเข้าใจด้านภาษาได้ดีขึ้นแล้ว ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียน สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวันหรือสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรัก และหวงแหน จนเกิดความรู้สึกรักที่เรียกว่าความตระหนักในคุณค่าของท้องถิ่นขึ้นในตัว ผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งความตระหนักนี้อาจเกิดการพัฒนาหลักการและแนวคิดนำไปสู่ การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความตระหนัก จากนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านดังนี้

1. ความหมายของความตระหนัก

ลลิตา วิบูลย์ชรีกุล (2547, หน้า 30) ได้กล่าวถึงความตระหนักว่า คือ พฤติกรรมที่แสดงถึงความสำนึก การรับรู้ ความรู้สึกเห็นความสำคัญ เข้าใจในคุณค่าและ การเลือกปฏิบัติหรือการไม่ปฏิบัติต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ทิพย์รัตน์ สุภา (2549, หน้า 10) กล่าวว่า ความตระหนัก (Awareness) หมายถึงความรู้สึกความสำนึกหรือการเห็นความสำคัญของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือ เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งความตระหนักเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สำนึกว่ามีสิ่งนั้น อยู่สามารถจำแนกและรับรู้ได้เป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อนเกี่ยวกับความรู้สึกและอารมณ์

พันทิพย์ เหล่าหาโคตร (2551, หน้า 35) ให้ความหมายของความตระหนักไว้ว่า สภาวะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์หรือสภาวะการณ์แวดล้อมที่มากกระทบหรือที่มากกระตุ้นต่อบุคคลนั้นๆ และแสดงออกทางด้านจิตใจด้วยการประเมินค่า ตามการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อเรื่องราวต่างๆ หรือเหตุการณ์นั้นๆ

ยุบล ธงวิชัย (2552, หน้า 26) ได้กล่าวว่า ความตระหนักเป็นพฤติกรรมด้านอารมณ์ที่แสดงถึงการรับรู้ การมีจิตสำนึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ที่เกิดจากสิ่งเร้าอย่างไม่ตั้งใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดทางด้านจิตพิสัยและจะพัฒนาให้เป็นเจตคติ ค่านิยมหรือพฤติกรรมขั้นสูงต่อไป

นริสรา จันทราศรี (2553, หน้า 40) กล่าวถึงความตระหนักไว้ว่า หมายถึงการยอมรับการรับรู้ความรู้สึกการเห็นคุณค่าหรือการเห็นความสำคัญของเหตุการณ์ประสบการณ์บางอย่าง

มะยม สุพรรณ (2553, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึงความสำนึกซึ่งเป็นสภาวะทางจิตที่เกี่ยวกับความรู้สึกความคิดและความปรารถนาต่างๆ เกิดจากความสำนึกและการรับรู้เมื่อมีสิ่งเร้ามากกระตุ้นจึงเกิดความตระหนักขึ้น

Good (1973, p. 54 อ้างถึงใน สถิต ศิริธรรมจักร, 2552, หน้า 50) ให้ความหมายไว้ว่า ความตระหนัก หมายถึง การกระทำที่รู้ตัวหรือแสดงออกอย่างรู้ตัว ซึ่งมีความหมายนัยเดียวกับจิตสำนึก คือ พฤติกรรมที่แสดงถึง การเกิดการรับรู้ของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงยอมรับผิชอบต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

Runes (1984, pp. 31-32 อ้างถึงใน สถิต ศิริธรรมจักร, 2552, หน้า 50) ได้ให้ความหมายด้านปรัชญาไว้ว่าความตระหนัก คือ การมีความสำนึกที่ดีเกิดขึ้นในขณะที่กระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด

Reber (1985, pp. 76-77 อ้างถึงใน สถิต ศิริธรรมจักร, 2552, หน้า 50) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง สภาพของการรับรู้หรือการมีความสำนึกต่อบางสิ่งบางอย่างที่เกิดขึ้นในขณะนั้นของบุคคล

Farthing (1992, p. 6 อ้างถึงใน พันทิพย์ เหล่าหาโคตร, 2551, หน้า 35) กล่าวว่า จิตสำนึก คือสภาพความนึกคิดของบุคคลในปัจจุบัน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งภายในตนเองและภายนอกตนเอง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความตระหนัก หมายถึง สภาวะของจิตใจที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ การเข้าใจ การสำนึกได้ต่อเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งที่มากระตุ้นหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นๆ

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ความตระหนักรักในท้องถิ่น หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ และการเห็นความสำคัญ การเข้าใจในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นไท่โส้ในอำเภอกุสุมาลย์ ความตั้งใจ พอใจที่จะอนุรักษ์ มีความเป็นห่วงและกังวลต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิธีการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก

จากความหมายของความตระหนักที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความตระหนักจะเกิดขึ้นได้นั้นก็ต่อเมื่อบุคคลมีความรู้หรือรู้จักสิ่งนั้นเสียก่อนซึ่งความตระหนักที่เกิดขึ้นจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ของแต่ละคนดังนั้นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้จึงมีผลต่อความตระหนักด้วย ดังที่ นริสรา จันทราศรี (2553, หน้า 40-41) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักดังต่อไปนี้

1. ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้
2. ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมบุคคลที่มีความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมนั้นก็จะส่งผลทำให้บุคคลนั้นตระหนักต่อสิ่งที่เกิดขึ้น
3. ความใส่ใจและการให้คุณค่าถ้ามนุษย์มีความใส่ใจเรื่องใดมากก็จะมี ความตระหนักในเรื่องนั้นได้
4. ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเร้าถ้าสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจยอมทำให้ผู้พบเห็นเกิดการรับรู้และการตระหนักขึ้น
5. ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ถ้ามนุษย์ได้รับการรับรู้บ่อยครั้งก็ยิ่งทำให้มีโอกาสเกิดความตระหนักได้มากขึ้น

ส่วน อริญา อุบัวทอง (2550, หน้า 16) กล่าวว่า ความตระหนักจะเกิดขึ้นได้ ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน โดยเริ่มจากการได้รับความรู้ และแปลความรู้ ออกมาโดยมีอารมณ์เข้ามาเป็นส่วนประกอบ แล้วจะแปลออกไปเป็นพฤติกรรมในทางที่ดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับความรู้ที่ได้รับและอารมณ์ที่ประกอบขึ้นในขณะนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ Brackler (1986, p. 250 อ้างถึงใน ลัดดา วีระเบญจพล, 2555, หน้า 29) ที่กล่าวว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้า อันได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคมและ

สิ่งต่างๆ ที่โน้มน้าวหรือพร้อมที่จะตอบสนองในทางบวกหรือทางลบเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ องค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนัก มี 3 ประการ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการรับรู้หรือความเชื่อ (Cognitive or Belief Component) ความรู้หรือความเข้าใจจะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่างๆ
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กริยาท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำกับบุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม การเรียนรู้และประสบการณ์

3. การวัดความตระหนัก

การวัดความตระหนัก เป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อน เกี่ยวกับด้านความรู้สึกและอารมณ์เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ดังนั้นในการวัดจึงไม่สามารถสังเกตได้ ต้องใช้วิธีการทางอ้อม โดยเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกและอารมณ์นั้นมีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่ง ชวาล แพรัตนกุล (2526, หน้า 201-203) กล่าวไว้ดังนี้

1. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) อาจเป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่โครงสร้างแน่นอน โดยสร้างคำถามและมีคำตอบมาให้เลือกเหมือนกับแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และคำถามจะต้องตั้งไว้ก่อน เรียงลำดับก่อนหลังไว้อย่างดี หรืออาจเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีไว้แต่หัวข้อใหญ่ๆ ให้ผู้ตอบมีเสรีภาพในการตอบมากและค่าจะเป็นไปตามโอกาสอันววยในขณะที่สนทนากัน
2. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามอาจเป็นชนิดเปิดหรือปิด หรือแบบผสมระหว่างเปิดกับปิดก็ได้
3. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือวัดชนิดที่ให้ตรวจสอบว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือมี-ไม่มี สิ่งที่กำหนดตามรายการ อาจอยู่ในรูปของการทำเครื่องหมายหรือเลือกว่าใช่ ไม่ใช่ก็ได้
4. แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เครื่องมือชนิดนี้เหมาะสำหรับวัดอารมณ์ และความรู้สึกที่ต้องการทราบความเข้มว่ามีมากน้อยเพียงไรในเรื่องนั้น

5. การใช้ความหมายภาษา (Semantic Differential Technique : S.D.)

เทคนิคการวัดโดยใช้ความหมายทางภาษาของชาลส์ออสกู๊ด เป็นเครื่องมือที่วัดได้ครอบคลุมมากชนิดหนึ่ง เครื่องมือวัดชนิดนี้จะประกอบด้วย “เรื่อง” ซึ่งถือเป็น “สิ่งกับ” และจะมีคุณศัพท์ที่ตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ ประกอบสังกัปนั้นหลายๆ คู่ แต่ละคู่จะมี 2 ขั้ว ช่องห่างระหว่าง 2 ขั้วนี้ แบ่งด้วยตัวเลขถ้าใกล้ข้างใดมากก็จะมีลักษณะตามคุณศัพท์ของขั้วนั้นมาก คุณศัพท์ที่ประกอบเป็นขั้ว 2 ขั้วนี้ แยกออกเป็น 3 พวกใหญ่ๆ คือ พวกที่เกี่ยวกับการประเมินค่า (Evaluation) พวกที่เกี่ยวกับศักยภาพ (Potential) และพวกที่เกี่ยวกับกิจกรรม (Activity)

จากลักษณะของเครื่องมือที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเลือกใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าเป็นเครื่องมือสำหรับวัดความตระหนักรู้ในท้องถิ่นของผู้เรียน และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของความพึงพอใจ โดยมีผู้ให้ความหมายไว้หลายทรรศนะด้วยกัน ดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, หน้า 775) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ คือ พอใจ ชอบใจ

มยุรี ศรีคะเนย์ (2547, หน้า 9) กล่าวถึงความพึงพอใจว่า หมายถึงระดับความพอใจที่เป็นผลมาจากทัศนคติ และความสนใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ทัศนคติและความสนใจดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานและกิจกรรมต่างๆ ได้

สุพัตรา กองทรัพย์ (2549, หน้า 36) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จและผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานตามบุคคลนั้นปรารถนา ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น มีขวัญกำลังใจในการทำงาน ซึ่งเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน

หทัยกาญจน์ วงษ์แก้ว (2552, หน้า 29) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี เต็มใจ ซึ่งเป็นความรู้สึกทางบวกและเป็นผลให้เกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น มีขวัญและกำลังใจในการทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

จรัส ภูพานนิล (2553, หน้า 53) ได้สรุปไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำให้เกิดความรู้สึกดี ชื่นชอบ มีความสุขและความพึงพอใจต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยก่อให้เกิดความสำเร็จในการประกอบกิจกรรมนั้นๆ

เพ็ญภา บำรุงสุข (2553, หน้า 55-56) สรุปไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก

Good (1973, p. 163 อ้างถึงใน จรัส ภูพานนิล, 2553, หน้า 53) ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ คือ ระดับความรู้สึกพอใจ ชอบ รัก ซึ่งเป็นผลจากความสนใจ และทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ

Kotler & Keller (2006, p. 136, อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ จันลาวงค์, (2558), หน้า 76) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลซึ่งมีระดับความพอใจที่มีผลมาจากการเปรียบเทียบการทำงาน ตามที่เห็นและเข้าใจกับความคาดหวัง หากบุคคลเห็นและเข้าใจว่าการทำงานต่ำกว่าความคาดหวังจะส่งผลให้เกิดความไม่พอใจ หากการทำงานตรงกับความคาดหวังบุคคลนั้นจึงเกิดความพึงพอใจ

จากความหมายของความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี เต็มใจ และทัศนคติซึ่งเป็นความรู้สึกในทางบวกที่บุคคลมีต่องานหรือกิจกรรมที่ตนปฏิบัติอยู่ ดังนั้น ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกชอบใจ มีความคิดเห็นในทางบวกต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาขณะปฏิบัติกิจกรรม เช่น มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น และมีกำลังใจในการทำกิจกรรมจนประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ตนได้ปฏิบัติ ซึ่งแต่ละบุคคลจะแสดงพฤติกรรมตอบสนองแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นที่ได้รับ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลเกิด

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจพบว่า มีหลายทฤษฎีที่น่าสนใจ ดังนี้

ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของ Maslow (1970, p. 60 อ้างถึงใน จรัส ภูพานนิล, 2553, หน้า 53) (Maslow's Hierarchy of Need) โดยได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Maslow's General Theory of Human Motivation) ซึ่งมีสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ 3 ประการดังนี้

1. ทุกคนมีความต้องการและความต้องการมีอยู่ตลอดเวลาและไม่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจะเป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้ตอบสนอง มาสโลว์ได้สรุปลักษณะของการจูงใจไว้ว่าการจูงใจจะเป็นไปอย่างมีระเบียบตามลำดับความต้องการ หรือ "Hierarchy of Need" ทฤษฎีของมาสโลว์จะมีลักษณะลำดับจากต่ำไปหาสูง 5 ชั้น ดังนี้

3.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need)

ความต้องการทางด้านร่างกายเป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน เป็นต้น ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายยังไม่ได้รับการตอบสนองเลย

3.2 ความต้องการทางด้านความปลอดภัย หรือความมั่นคง

(Security of Safety Need) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการในสิ่งที่สูงขึ้นต่อไป คือ ความต้องการความปลอดภัย หรือความมั่นคงต่างๆ ความต้องการความปลอดภัยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกัน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับการดำรงชีวิต

3.3 ความต้องการด้านสังคม (Social or Belongingness Need)

ภายหลังจากที่คนได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้ว ความต้องการที่สูงขึ้น คือ ความต้องการทางด้านสังคม จะเริ่มเป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมของคน ความต้องการ

ทางด้านนี้จะเป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และความรู้สึกว่าตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมอยู่เสมอ

3.4 ความต้องการมีฐานะเด่นทางสังคม หรือ ความต้องการยกย่อง (Esteem or Status Need) ความต้องการขั้นต่อมาเป็นความต้องการที่ประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ ความมั่นใจในตนเองในเรื่องความสามารถ ความรู้ ความสำคัญของตนเอง รวมทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น หรืออยาก让别人อื่นยกย่องสรรเสริญการดำรงตำแหน่งที่สำคัญในองค์กร

3.5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization or Self-realization) ลำดับความต้องการสูงสุดของมนุษย์ คือ ความต้องการที่จะสำเร็จในชีวิตตามความนึกคิด หรือความคาดหวัง ทะเยอทะยาน ใฝ่ฝัน ภายหลังจากที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองของความต้องการทั้ง 4 ขั้นอย่างครบถ้วนแล้ว ความต้องการในขั้นนี้จะเกิดขึ้นและมักเป็นความต้องการที่เป็นอิสระเฉพาะแต่ละคน ซึ่งก็มีความคิดใฝ่ฝันที่อยากได้รับความสำเร็จในสิ่งที่ตนคาดหวังไว้

จากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความต้องการทั้ง 5 ขั้นของมนุษย์เป็นไปตามลำดับ เริ่มจากความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานไปจนถึงขั้นสูงสุด ซึ่งแต่ละคนมีความต้องการจำเป็นบนพื้นฐานที่แตกต่างกัน การเกิดแรงจูงใจตามทฤษฎีนี้จะต้องพยายามตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันไปของแต่ละคน และความต้องการในแต่ละขั้นจะมีความสำคัญแก่บุคคลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับการตอบสนองของความต้องการในลำดับขั้นนั้นๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540, หน้า 139-144) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ แมคคลีแลนด์ ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการใดๆ ให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศ มาตรฐานเป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ
2. ความต้องการสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพและมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น
3. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่น หรือต้องการเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่น

Scott (1970, p. 124 อ้างถึงใน เพ็ญญา บำรุงสุข, 2553, หน้า 57) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติมีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีความสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ได้ผลในการจูงใจไปสู่เป้าหมายของงาน จะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้
 - 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
 - 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
 - 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

ซึ่งสามารถนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยศึกษาความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน ระดับความสามารถหรือพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน ดำเนินการวางแผนการสอนอย่างมีระบบเป็นขั้นตอน มีการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการทำงาน สะท้อนผลงานและทำงานร่วมกันได้

ทฤษฎีของ Porter and Lawler (1988, p. 169 อ้างถึงใน สุพัตรา กองทรัพย์, 2549, หน้า 38) เป็นกลุ่มทฤษฎีกระบวนการเน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความพอใจกับผลปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่เป็นตัวแปรสำคัญดังนี้

1. ความพยายาม ได้แก่ ความพยายามที่คนแสดงออกสืบเนื่องมาจากแรงกระตุ้นที่เกิดแก่เขา ชีตจำกัดของความพยายามจะสูงหรือต่ำ มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับแรงความเชื่อหรือแรงแห่งความปรารถนาของคนๆ นั้น ซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกัน
2. ผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานที่ปรากฏสืบเนื่องมาจากการใช้ความพยายามของตน
3. ผลตอบแทน ได้แก่ ตัวแปรที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งผลตอบแทนดังกล่าว สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผลปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ

4. ความพอใจ ได้แก่ ความรู้สึกหรือสำนึกที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ การใช้เหตุผล การทำความเข้าใจ และการตัดสินใจ ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน และสภาพแวดล้อม

จากทฤษฎีดังกล่าว สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จจะส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน นั่นคือ ผลการทำงานหรือผลงานจะนำไปสู่ความพึงพอใจและความพึงพอใจ จะเกิดจากการมีผลตอบแทน และการปฏิบัติงานย่อมก่อให้เกิดผลตอบแทน ซึ่งถือเป็นกระบวนการของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน

ศุภสิริ โสมาเกตต์ (2544, หน้า 53) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะในการปฏิบัติงานที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองของความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ดังนั้น ครูผู้สอนที่ตอบสนองให้กิจกรรมการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยกิจกรรมอื่นๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนจากภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็น ตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

จากแนวความคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลตอบแทนภายในก็คือผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่นความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น ส่วนผลตอบแทนภายนอกเป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้ เช่น การได้รับคำชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้รับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนมีทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในเป็นตัวกระตุ้น ซึ่งครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนช่วยทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น สามารถตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อนำไปสู่ความพึงพอใจในการเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจมีผลทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน การวัดความพึงพอใจที่จะให้ได้ผลถูกต้องนั้นเป็นเรื่องยาก เนื่องจากความพึงพอใจของบุคคลนั้นแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ซึ่งการวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี และวิธีหนึ่งที่มีผู้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ การใช้แบบสอบถามในการวัดความพึงพอใจ โดยมีนักวิชาการด้านการศึกษาให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2552, หน้า 63-71) ได้กล่าวว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยชุดของข้อความที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบโดยกาเครื่องหมายหรือเขียนตอบ ซึ่งนิยมถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของบุคคลซึ่งแบบสอบถามโดยทั่วไปจะมีโครงสร้างหรือส่วนประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. คำชี้แจงในการตอบที่ปกของแบบสอบถาม จะเป็นคำชี้แจงซึ่งมักกระบุถึงจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถาม หรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง
2. สถานภาพส่วนตัวผู้ตอบ ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม จะให้ตอบเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่น ชื่อ-สกุล เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น
3. ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เป็นส่วนสุดท้าย และเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสูง ควรยึดหลัก ดังนี้
 - 3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการถามอะไร
 - 3.2 สร้างคำถามให้ตรงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และให้ครอบคลุม
 - 3.3 เรียงข้อความตามลำดับ ตามหัวข้อที่ได้วางโครงสร้างไว้

3.4 ไม่ควรให้ผู้ตอบ ตอบมากเกินไป เพราะจะทำให้เบื่อไม่ให้ความร่วมมือหรือตอบโดยไม่ได้ตั้งใจ

3.5 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบ ดังนั้น ถ้าเป็นไปได้ควรใช้ข้อคำถามแบบปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงแต่กาตอบในแบบสอบถาม

3.6 สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะที่ดี กล่าวคือมีลักษณะดังนี้

- 3.6.1 ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน
- 3.6.2 ใช้ข้อความที่สั้น กระชับ ไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย
- 3.6.3 เป็นข้อคำถามที่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยคำนึงถึงสติปัญญาระดับการศึกษา และความสนใจของผู้ตอบ
- 3.6.4 แต่ละข้อคำถาม ถามเพียงปัญหาเดียว
- 3.6.5 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง
- 3.6.6 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเบื่อหน่าย ไม่รู้เรื่องหรือไม่สามารถตอบได้
- 3.6.7 หลีกเลี่ยงคำที่ผู้ตอบตีความแตกต่างกัน เช่น บ่อยๆ เสมอๆ รวย ไร่ ฉลาด
- 3.6.8 ไม่ใช่คำถามที่เป็นการนำผู้ตอบให้ตามแนวหนึ่งแนวใด
- 3.6.9 ไม่เป็นคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเกิดความลำบากใจหรืออึดอัดใจที่จะตอบ
- 3.6.10 ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้ว หรือวัดด้วยวิธีอื่นได้ดีกว่า
- 3.6.11 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ
- 3.6.12 คำตอบที่ให้เลือกในข้อความควรมีให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถเลือกตอบได้ตรงความเป็นจริงตามความคิดเห็นของเขา

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจที่ดี ควรแจ้งจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย ข้อคำถามตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย กระชับเหมาะสมกับผู้ตอบแบบสอบถาม หลีกเลี่ยงคำถามที่ผู้ตอบจะตอบได้หลายทาง หรือตีความแตกต่างกัน ไม่เป็นคำถามที่ผู้ตอบเกิดความลำบากใจที่จะตอบ และคำตอบที่เลือกในข้อความจะต้องครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทุกคนให้

สามารถเลือกตอบได้ จึงจะทำให้ได้แบบสอบถามที่เหมาะสมและวัดได้ตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

การหาประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นเรื่อง วิถีชีวิตไทลื้อ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยอาศัยแนวความคิดจาก บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 116) ได้กล่าวถึงวิธีการหาประสิทธิภาพของสื่อที่สร้างขึ้น 2 วิธี ดังนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Expert) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านการนำไปใช้ (Usability) ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนจะนำมาหาค่าประสิทธิภาพต่อไป

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ (CAI) บทเรียนโปรแกรม เอกสารประกอบการเรียน แผนการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่พิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัด หรือกระบวนการเรียนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะในที่นี่จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการทำ
แบบทดสอบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน

A แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบท้ายแผนทุกแผน

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนจากการทำแบบทดสอบ
วัดความสามารถในการอ่าน หลังเรียนด้วยกิจกรรม

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่น มีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด คือ 32 แต่ละคนได้คะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนถึงร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือ ผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลขตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน

ตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2)สามารถอธิบายให้ชัดเจน ได้ดังนี้ สมมติว่านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่าแตกต่างจากคะแนนเต็ม (ร้อยละ 100)เท่ากับ 90 ถ้านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post - test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85 แสดงว่ามีความแตกต่างของการสอบ 2 ครั้งนี้ (ก่อนเรียนและหลังเรียน) เท่ากับ $85-10=75$ ดังนั้นค่าของ $= (75/90) \times 100 = 83.33\%$ ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_2 = 80$)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูกมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบ ข้อใดถูกมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า สื่อไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

จากการศึกษาพอสรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้จะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80, 85/85, 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้นถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่ายก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.5 นั่นคือถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5 /90 อย่างไรก็ตามการที่จะกำหนด E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนพิจารณาตามความเข้าใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80,85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะ จะตั้งไว้ต่ำกว่าเกณฑ์นี้ เช่น 75/75 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตไทลื้อ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ 75/75 เนื่องจากเป็น กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นซึ่งมีคำศัพท์เฉพาะ เป็นเนื้อหาที่ไม่เคยเรียนมาก่อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

บริบทโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม

โรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม ตั้งอยู่เลขที่ 653 หมู่ 1 ตำบลกุสุมาลย์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบัน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,384 คน มีผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการ 3 คน ข้าราชการครู 58 คน พนักงานราชการ 4 คน ครูอัตราจ้าง 3 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน นักการภารโรง 4 คน

เนื่องจากอำเภอกุสุมาลย์มีประชากรส่วนใหญ่มักเป็นชนเผ่าไทลื้อ และนักเรียนที่มาเรียนในโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคมร้อยละ 80 เป็นชนเผ่าไทลื้อที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านต่างๆ ในอำเภอกุสุมาลย์ ซึ่งในทุกๆ ปีโรงเรียนจะนำนักเรียนเข้าร่วมเทศกาลประจำปีของอำเภอกุสุมาลย์ คือ เทศกาลไร่รำลึก ซึ่งจัดในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี โรงเรียนจะได้รับมอบหมายให้นำนักเรียนเข้าร่วมไร่ทั้งบั้ง ในพิธีเหยา ซึ่งเป็นการแสดงพิธีกรรม การรักษาผู้ป่วยที่เกิดจากผีเป็นผู้กระทำ ถือเป็นพิธีสำคัญในการเปิดงานเทศกาลไร่รำลึก การเล่นลายกลองของนักเรียนชายในโรงเรียน ตลอดจนการส่งตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมประกวดธิดาไร่ และการร่วมจัดนิทรรศการซึ่งโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคมจะร่วมจัดนิทรรศการเป็นประจำทุกปี โดยในช่วงเทศกาลดังกล่าวโรงเรียนจะหยุดทำการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนส่วนใหญ่มักซึ่งเป็นชาวไทลื้อได้ไปร่วมงานบุญประจำปีของชนเผ่าที่จัดอย่างยิ่งใหญ่ บริเวณพิพิธภัณฑสถานไทลื้อและที่ว่าการอำเภอกุสุมาลย์ และเพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากการดำเนินวิถีชีวิตจนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับคนรุ่นหลังได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลที่นำภูมิใจในท้องถิ่นของตนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของประเพณี และวัฒนธรรมประจำถิ่น เกิดความรัก ห่วงแหนงและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

ความเป็นมาของชาวไทลื้อกุสุมาลย์

กลุ่มชาวไทลื้อ บางท้องถิ่นก็เรียกว่า พวก “โซ่” แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เขียนว่า “กะโซ่” ซึ่งยังมีผู้เข้าใจผิดคิดว่าเป็นพวกเดียวกับลาวโซ่ง ในจังหวัดเพชรบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี สำหรับลาวโซ่งคือพวกไทดำ ที่อพยพมาจากแคว้นสิบสองจุไทยในสมัยกรุงธนบุรี ส่วน “ชาโซ่” ซึ่งถือว่าเป็นชาพวกหนึ่ง อยู่ในตระกูลมอญเขมรกะโซ่ตามลักษณะและชาติพันธุ์ถือว่าอยู่ในกลุ่มมองโกลอยด์ กะโซ่มีภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณี แตกต่างไปจากพวกชาทั่วไป แต่ภาษาของกะโซ่ก็ยังถือว่าอยู่ในตระกูล “ออสโตรเอเชียติก” สาขามอญเขมร หรือกะตู่ [Katuic] ซึ่งสถาบันวิจัยภาษาฯ ของมหาวิทยาลัยมหิดลได้รวบรวมไว้ในภาษาตระกูลไทย

ถิ่นฐานดั้งเดิมของพวกกะโซ่เดิมอยู่ที่เมืองมหาชัย ในแขวงคำม่วนและแขวงสุวรรณเขต ดินแดนลาวปัจจุบัน สำหรับเมืองมหาชัย เดิมชาวบ้านเรียกว่า “เมืองภูวา-นากะแดง” คือเมืองภูวตลข และบ้านนากะแดง เพราะว่าในสมัยที่ยังขึ้นกับราชอาณาจักรไทย (ก่อน พ.ศ.2436) เรียกว่า เมืองภูวตลของค์ เคยขึ้นกับเมืองสกลนคร แล้วโอนมาขึ้นกับเมืองนครพนมในตอนปลายสมัยรัชกาลที่ 5 ชาวกะโซ่อพยพ มาอยู่ในเขตเมืองสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ในสมัยรัชกาลที่ 3 ส่วนชาวกะโล่ซึ่งอพยพมาจากแขวงอัตปือไปอยู่ในท้องที่จังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดสุรินทร์ เรียกว่าพวก “ส่วย” หรือ “กุย” พูดยกภาษาเดียวกับพวกกะโซ่

พวกกะโซ่ซึ่งอพยพเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้ตั้งขึ้นเป็นเมืองหลายเมือง คือเมืองรามราช เป็นชาวกะโซ่จากเมืองเชียงฮ่ม (ปัจจุบันอยู่ในแขวง สุวรรณเขตติดชายแดนญวน) ตั้งขึ้นเป็นเมืองรามราช ขึ้นเมืองนครพนมเมื่อ พ.ศ.2387 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯตั้งให้ท้าวบัวจากเมืองเชียงฮ่มเป็น “พระอุทัยประเทศ” เจ้าเมืองคนแรก ปัจจุบันคือท้องที่ตำบลรามราช อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนมเป็นหมู่บ้านชาวไทยกะโซ่เมืองกุสุมาลย์มณฑล เป็นชาวกะโซ่ที่อพยพมาจากเมืองมหาชัยในแขวงคำม่วน อพยพข้ามโขงมาอยู่ที่บ้านกุดสูมารตั้งขึ้นเป็นเมืองกุสุมาลย์มณฑล ขึ้นเมืองสกลนครใน พ.ศ.2387 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ เพี้ยเมืองสูงหัวหน้าชาวกะโซ่ เป็น “พระอารัญญาษา” เจ้าเมืองคนแรก ปัจจุบันคือท้องที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

วัฒนธรรมของชาวไทลื้ออำเภอกุสุมาลย์

ศิลปวัฒนธรรมของชาวไทลื้อ หรือ กะโซ่ ที่ยังคงรักษาไว้เป็นเอกลักษณ์ประจำเชื้อชาติเด่นชัดก็คือ “ไล่ทั้งบั้ง” หรือภาษาลื้อเรียกว่า “สะลา” เป็นพิธีกรรมในการบวงสรวงวิญญาณของบรรพบุรุษประจำปีหรือเรียกขวัญ และรักษาคนเจ็บป่วย

1. ไส้ทั้งบั้ง เป็นพิธีกรรมของชาวลื้อ คำว่า “ไล่” หมายถึง ชาวลื้อ คำว่า “ทั้ง” หมายถึงกระทู้งหรือกระทก คำว่า “บั้ง” หมายถึงบั้งกระบอกไม้ไผ่ ไส้ทั้งบั้งก็คือพิธีกรรมที่ใช้กระบอกไม้ไผ่ยาวประมาณ 3 ปล้อง กระทู้งดินเป็นจังหวะแล้วมีการร่ายรำและร้องไปตามจังหวะในพิธีกรรมของชาวลื้อ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เมื่อครั้งเสด็จตรวจราชการมณฑลอุดร เมื่อเสด็จถึงเมืองกุสุมาลย์มณฑล (อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร) เมื่อ พ.ศ.2449 ได้ทรงบันทึกการแสดงพิธีกรรมไล่ทั้งบั้ง หรือสลาของชาวลื้อเมืองกุสุมาลย์มณฑลไว้ว่า

“สลามีหม้อดองตั้งกลางแล้วมีคนตบตบคนหนึ่ง คนสะพายหน้าไม้ และลูกสำหรับยิงคนหนึ่ง คนตีฆ้องเรียกว่าพะเนาะคนหนึ่งคนถือไม้ไผ่สามปล้องสำหรับ กระทุ้งดินเป็นจังหวะสองคน คนถือขามสอง มือสำหรับตีตเขียนรำคนหนึ่ง คนถือตระแกรง ขาดสองมือสำหรับรำคนหนึ่ง คนถือสิ่วหักสำหรับเคาะจังหวะ คนหนึ่ง รวม 8 คน เดินร้อง รำเป็นวงเวียนไปมา พอได้พักหนึ่งก็ตีมือและร้องรำต่อไป...”

เครื่องดนตรี มีไม้ไผ่สี่ลูก ขนาด 1.5 เมตร ครอบตามจำนวนผู้แสดงที่เป็นชาย ที่จะกระทุ้งให้เกิดเป็นเสียงดนตรี กลองใช้ตีให้จังหวะ ฉิ่ง ฉาบ ซอ ซุง แคน เพื่อให้ ประกอบเสียงดนตรีให้ไพเราะ และสามารถออกท่ารำได้อย่างสนุกสนาน เครื่องแต่งกาย เดิมการแสดงใช้ผู้ชายล้วน จะนุ่งห่มแบบโบราณ (นุ่งผ้าเตี่ยว) ไม่สวมเสื้อ มีอาวูช เช่น หน้า ไม้ มีเครื่องตีที่เป็นเหล็กหรืออู ปัจจุบันสตรีเข้าร่วมแสดงและมีการปรับปรุงการแต่งกาย โดยชายจะใส่เสื้อผ้าชุดผ้าฝ้ายตัดเย็บเป็นชุดให้เหมือนกัน ผู้หญิงใช้ผ้าซิ่นและใช้ผ้าขาวม้า รัดหน้าอกมีผ้าโพกหัว โดยต่อมาเรียกการแสดงนี้ว่า รำโล้ทั้งบั้ง ซึ่งจะมีการรำในงาน เทศกาลโล้รำลีงงานประจำปีของอำเภอกุสุมาลย์

2. พิธิเหยา เป็นการรักษาคนเจ็บป่วยหรือเรียกขวัญ คล้ายๆ กับพิธีกรรม รำผีฟ้าของชาวอีสานทั่วไป แต่มีความแตกต่างที่อุปกรณ์และผู้ที่ประกอบพิธี ซึ่ง ประกอบด้วยแม่หมอหรือชาวบ้านเรียกว่า หมอเหยาหรือหมอเหยาเป็นผู้อัญเชิญและสื่อสาร กับผีที่มาครอบงำหรือทำให้คนเจ็บป่วยตามความเชื่อ โดยมีการเสี่ยงทายโดยการใช้ไข่ไก่ ดิบและเม็ดตาดบ ขณะประกอบพิธีจะมีการบรรเลงดนตรีโดยเน้นแคนเป็นหลักตลอดการทำ พิธี พิธีกรรมนี้จะเชิญให้ผีที่มากระทำต่อคนป่วยออกจากร่างหรือไม่ให้มารังควานคนที่ ป่วยอีก บางครั้งหมอเหยาจะสอบถามผีบรรพบุรุษว่าคนป่วยได้กระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดล่วงเกิน ในขนบธรรมเนียมประเพณีหรือไม่จึงเกิดอาการเจ็บป่วยขึ้น เพื่อจะได้ทำการขอขมาลาโทษ ต่อไปและเชื่อว่าเมื่อหมอเหยาได้ทำพิธีให้แล้วผีจะปฏิบัติตามและคนป่วยจะหายจาก อาการเจ็บป่วย

ภาษาโล้

ภาษาโล้ เป็นภาษาถิ่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารของชนเผ่าไทโล้ ที่มีเฉพาะ ภาษาพูดไม่มีภาษาเขียน สำเนียงคล้ายกับภาษาส่วยและภาษาเขมรชาวไทโล้จะใช้พูดกันใน ครอบครัว หรือกับชาวไทโล้ในหมู่บ้านเดียวกัน สามารถแบ่งเป็นหมวดต่างๆ ประกอบด้วย หมวดตัวเลข หมวดอวัยวะของร่างกาย หมวดผัก/ผลไม้ หมวดเครื่องใช้ หมวดธรรมชาติ หมวดเครือญาติ หมวดอาหาร หมวดสัตว์ หมวดลี หมวดกริยาอาการ หมวดคำสรรพนาม หมวดคำวิเศษณ์ และหมวดคำบุพบท/คำสันธาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจและเนื้อหาท้องถิ่นทั้งในและต่างประเทศ พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

อมรลักษณ์ สัพโส (2550, หน้า 60) ได้ทำการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานอีสปพื้นบ้านประกอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกเท่ากับ 78.52/75.11 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.11 และด้านความคิดเห็นของนักเรียนต่อแบบฝึกเสริมทักษะพบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยในด้านเนื้อหาพบว่าเนื้อหาน่าสนใจเหมาะสมกับวัย และแบบฝึกมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ด้านรูปแบบมีขนาดและตัวอักษรมีความชัดเจน รูปแบบของแบบฝึกมีความหลากหลาย ด้านประโยชน์ที่ได้รับพบว่า มีส่วนช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียน และที่สำคัญสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

พิสิษฐ์ สอนน้อย (2551, หน้า 47-49) ได้พัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ถือว่าเป็นแบบฝึกที่ใช้ได้ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่ผู้เรียนได้ใช้พื้นฐานความรู้เดิมของตนในภาษาไทย เชื่อมโยงกับเนื้อหาภาษาอังกฤษ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้และพัฒนานิสัยรักการอ่านได้เป็นอย่างดี

ขจรชัย พิมป์สิงห์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กลยุทธ์ Skimming และ Scanning โดยให้จำนวนนักเรียนอย่างน้อยร้อยละ 70 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อกลยุทธ์ Skimming และ Scanning กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจ หลังทดสอบแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนร้อยละ 93.75 หลังเรียนด้วยกลวิธี Skimming และ Scanning มีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนส่วนใหญ่ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธี Skimming และ Scanning รู้สึกชอบและสนุกกับกิจกรรมการเรียนโดยใช้กลวิธีนี้เพิ่มทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนไม่พบปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้แต่ประการใด กิจกรรมที่นำมาจัดมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง นักเรียนมีส่วนช่วยในการประเมินผลงานของเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านในครั้งต่อไป และมีข้อเสนอแนะอยากให้ออกกิจกรรมให้มากกว่าเดิม

รุ่งทิพย์ หงษาวงษ์ (2552, หน้า 116-122) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 78.46/78.05 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ด้านความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้านความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก จากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ พบว่า นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่อการสอน สามารถดำเนินการเรียนรู้และปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนได้ ในการเรียนมีการเสริมแรงให้แก่ นักเรียนโดยการทำให้แบบฝึกหัดย่อยนักเรียนสามารถตรวจผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทันที นักเรียนมีอิสระในการเรียนและมีความรับผิดชอบต่อการงานของตนเอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ

อภิสรรา อภัยพรหม (2552, หน้า 74-78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแบง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ และศึกษาเจตคติของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับค่อนข้างดี แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรม การสอนอ่านโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิมนั้น ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมที่สะสมมาของตนเอง การได้ฝึกใช้ความรู้เดิมอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมการสอนอ่านส่งผลให้ความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนสูงขึ้นรวมทั้งมีความกระตือรือร้นและเต็มใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดำเนินไปได้ด้วยดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาท้องถิ่น

พิทยา คำตาเทพ (2542, หน้า 66–69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปางมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น และเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเนื้อหาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนที่พัฒนาขึ้นทั้ง 5 บทเรียน ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน และนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังเรียนด้วยบทเรียนโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น

จันทร์จิรา กันธิดา (2548, หน้า 95–97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการเกี่ยวกับเนื้อหาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษา ทักษะชีวิตและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นผลการวิจัยพบว่า บทเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับระดับความรู้และความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก ผลการประเมินทักษะทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน หลังเรียนด้วยบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการ ปรากฏว่านักเรียนมีทักษะทางภาษาผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 50 ทุกคน โดยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 อยู่ในระดับดี ผลการวัดทักษะชีวิตด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหลังเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวัดทักษะชีวิตด้านการทำงานกลุ่มของผู้เรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาท้องถิ่นหลังเรียนปรากฏว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาท้องถิ่นผ่านเกณฑ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือ ร้อยละ 64.24 อยู่ในระดับปานกลาง

สกาว พิมพิรัตน์ (2551, หน้า 71-77) ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมแรงจูงใจและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นซึ่งมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษและเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีระดับแรงจูงใจสูงขึ้น และความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหลังจากที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น

อำนาจ สมบัติยานุชิต (2552, หน้า 58-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เนื้อหาท้องถิ่นในการเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูด การอ่านภาษาอังกฤษและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของนักเรียนระดับก้าวหน้ามีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษและความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาท้องถิ่นของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนด้วยวิธีการใช้เนื้อหาท้องถิ่นในการเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการพูดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษและความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาท้องถิ่นของนักเรียนหลังการเรียนด้วยวิธีการใช้เนื้อหาท้องถิ่นในการเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนั้นการใช้เนื้อหาท้องถิ่นในการสร้างบทเรียนเป็นภาษาอังกฤษมีส่วนในการเชื่อมโยงความรู้เดิมในการทำความเข้าใจเนื้อหาในบริบทใหม่ช่วยฝึกให้นักเรียนทำความเข้าใจบทอ่านภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกพูดภาษาอังกฤษเพื่อสรุปความในเรื่องที่ตนอ่านให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม และมีส่วนช่วยเพิ่มเติมความรู้ท้องถิ่นของผู้เรียนเนื่องจากลักษณะของเนื้อหาที่เชื่อมโยงความรู้เดิมของนักเรียนกับความรู้ใหม่ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องที่อ่านประกอบกับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีความรับผิดชอบช่วยเหลือและอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้กันช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

จรัส ภูพานนิล (2553, หน้า 91-95) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยบทเรียนที่เน้นเนื้อหาบริบทท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่าน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนที่เน้นเนื้อหาบริบทท้องถิ่นโดยใช้รูปแบบ

การสอนแบบปฏิสัมพันธ์ พบว่า การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยบทเรียนที่เน้นเนื้อหาบริบทท้องถิ่นโดยใช้รูปแบบการสอนแบบปฏิสัมพันธ์มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้การเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้นหลังการใช้บทเรียนที่เน้นเนื้อหาบริบทท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีผลมาจากเนื้อหาที่ใช้ประกอบบทอ่านเป็นบริบทที่ใกล้ตัวนักเรียน มีความรู้เดิมในเรื่องที่อ่านทำให้เข้าใจเนื้อหาและนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเรื่องที่อ่านได้ดี ในส่วนของความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบทเรียนที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนตื่นตัว ได้รับความสนใจ มีสีสันสวยงามประกอบในแต่ละบทเรียน มีคำสั่งชัดเจน เข้าใจง่ายต่อการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกต่อการปฏิบัติกิจกรรม

เพ็ญภา บำรุงสุข (2553, หน้า 112-119) ได้พัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาในท้องถิ่น โดยบูรณาการกิจกรรมมุ่งปฏิบัติงานกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนผลการวิจัยพบว่า บทเรียนภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยบทเรียนที่สร้างขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาในท้องถิ่น โดยบูรณาการกิจกรรมมุ่งปฏิบัติงานกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาที่ใช้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน และมีเนื้อหาสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริง เมื่อมีการนำมาประยุกต์ใช้เข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นผู้เรียนสามารถดึงเอาความรู้เก่าเข้ามาใช้รวมกับความรู้ใหม่และสามารถสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้ การจัดกิจกรรมมีเนื้อหาที่นักเรียนคุ้นเคยทำให้การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างสนุกสนาน

กรรทอง บุญพร้อม (2554, หน้า 57-59) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์” อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น

เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนจากคะแนนสอบก่อนและหลังการใช้บทเรียน เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 บทเรียน มีคุณภาพในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากบทเรียนที่พัฒนาขึ้นมีความใกล้เคียงกับสิ่งใกล้ตัวนักเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าเป็นเพราะเนื้อหาของบทเรียน มีความเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน เนื้อหาเป็นเรื่องที่คุ้นเคยสอดคล้องกับสถานการณ์จริง เนื้อหาที่มีความง่ายเหมาะสมกับวัย รวมทั้งประสบการณ์เดิมของนักเรียนด้วย นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยรายการที่เห็นด้วยมากที่สุดลำดับแรกๆ คือ ได้รับประโยชน์จากบทเรียน บทเรียนเข้าใจง่ายและเนื้อหาความรู้เหมาะสมแก่นักเรียน

มยุรี กาญจนานาพิเชษฐ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านร้อง อำเภองาว จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนภาษาอังกฤษได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และความตระหนักในคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของนักเรียนหลังเรียนอยู่ในระดับเห็นคุณค่า

พิสมัย ชุนไชย์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแรงจูงใจและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นโรงเรียนพนมไพรวิทยาคาร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ดกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังจากที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น และนักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังจากที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น เมื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเรียนเก่ง เรียนปานกลาง และเรียนอ่อน พบว่า ในรายแผนทั้ง 2 แผน ปรากฏผลดังนี้ แผนที่ 1 และแผนที่ 2 พัฒนามากในกลุ่มเก่ง และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนในการสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับเกณฑ์รอบรู้พบว่า ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์รอบรู้หลังเรียนสูงขึ้นเกินร้อยละ 60 ในทุกแผน

ชนิษฐา สุวรรณประชา (2556, หน้า 71-77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้กลุ่มสืบค้นที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและทักษะการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4/1 จำนวน 35 คน โรงเรียนสตรีศรีน่าน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มเติม (อ3102) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังใช้กลุ่มสืบค้นที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น โดยมีคะแนนความรู้เฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 25.03 คะแนน จากคะแนนความรู้เฉลี่ยก่อนเรียน 18.70 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนสามารถนำความรู้ใหม่ที่ได้รับมาเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่ ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสได้เติมเต็มและพัฒนาความรู้เดิม 2) ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 60 มีระดับคุณภาพปานกลาง โดยทุกแผนตั้งแต่แผนที่ 1 ถึง แผนที่ 5 รวมคิดเป็นร้อยละ 68.40 ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนการเขียนทั้งแบบรายบุคคลและการเขียนร่วมกันเป็นกลุ่ม และเนื้อหาท้องถิ่นก็ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและเชื่อมโยงความรู้ได้ง่ายเนื่องจากการเรียนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับประสบการณ์และชีวิตจริง 3) นักเรียนมีทักษะ การทำงานเป็นกลุ่มในระดับดีหลังการใช้กลุ่มสืบค้นที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น

รุ่งฤดี โภษาแสง (2556, หน้า 226-231) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง วิถีชีวิตไทญ้อ บ้านห้วยโสมบูรณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบ้านห้วยโสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นในภาพรวมมีความเหมาะสม 4.77 อยู่ในระดับมากที่สุด และได้เอกสารประกอบหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย คู่มือครูในการใช้หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นต้นแบบในการนำไปใช้ในสถานศึกษาได้ 2) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.98/85.74 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 ที่กำหนดไว้ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหลักสูตรสถานศึกษา วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง วิถีชีวิตไทญ้อบ้านห้วยโสมบูรณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอาจเนื่องมาจากหลักสูตรที่พัฒนามีขั้นตอนในการนำไปใช้ที่เหมาะสม นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและชุมชน 4) นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อความเข้าใจและการใช้เนื้อหาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะการใช้เนื้อหาท้องถิ่น นั้นมีไม่มากนักสรุปได้ว่า การที่นักเรียนมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมในเรื่องที่อ่าน

เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย นอกจากนี้เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนคุ้นเคย สอดคล้องกับชีวิตจริง และมีความรู้เดิมในเรื่องเหล่านั้นมาก่อน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีและรวดเร็วยิ่งขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

จากการค้นคว้างานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อความเข้าใจและการใช้เนื้อหาท้องถิ่น พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

Tung (2001, abstract) ได้ศึกษาผลของการอ่านที่เน้นพื้นความรู้เดิมทางด้านวัฒนธรรมและการให้ความสำคัญกับเป้าหมายในการอ่านที่มีต่อกลวิธีที่ใช้ในการอ่านและความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งทำการศึกษากับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชาวไต้หวันที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ จำนวน 38 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเรื่อง 2 เรื่อง เรื่องที่ 1 คือ เรื่องวันตรุษจีนซึ่งเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่กลุ่มตัวอย่างคุ้นเคย หลังจากนั้นผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างคิดออกมาเป็นคำพูด เพื่อที่จะศึกษากลวิธีที่ใช้ในการอ่าน แล้วจึงทำแบบสอบถามวัดความเข้าใจในการอ่าน ผลการศึกษาพบว่า พื้นความรู้เดิมทางด้านวัฒนธรรมและการให้ความสำคัญกับเป้าหมายในการอ่าน ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านและความถี่ของการใช้กลวิธีในการอ่าน กล่าวคือ ในการอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่คุ้นเคย จะเกิดความเข้าใจในการอ่านมากกว่าเรื่องที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย

Schade, Lisa Joann (2002, abstract) ทำการวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการศึกษาโดยใช้กลวิธีในการอ่านที่เป็นกระบวนการรับรู้ในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน โดยสอนเน้นทำความเข้าใจในการอ่านบริบทของการใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาดำเนินการแปลเน้นการเรียนรู้ในกระบวนการใช้ภาษาอังกฤษและการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะพัฒนาเป็นนักอ่านและนักแปลที่ดี

Guthrie (2004, abstract) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านแบบ CORI (concept-oriented reading instruction) กับการสอนแบบปกติ การสอนแบบ CORI มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ 2) ใช้ยุทธศาสตร์การสอนที่หลากหลาย 3) การเสริมสร้างแรงจูงใจในการอ่าน กระตุ้นท้าทายให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีหลักการ 6 ประการ ในการพัฒนาการสอนอ่านแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการสอนแบบ CORI ดังนี้ 1) การจัดบริบทให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ 2) มีการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ 3) การจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง 4)

การเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจให้ผู้เรียน 5) การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการเรียนรู้ 6) ครูต้องมีความรู้ความชำนาญในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 7) การสนับสนุนให้ผู้เรียนอยากเรียนและอยากอ่านด้วยตนเอง ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การสอนแบบ CORI จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษดีกว่าการสอนแบบปกติ

Wilcox (2005, abstract) ได้ศึกษาวิธีการที่ผู้สอนและผู้เรียน

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในด้านที่ครอบคลุมวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และวิถีชีวิต พบว่า 1) ผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจตรงกันในด้านความเชื่อทางวัฒนธรรม ค่านิยม และวิถีชีวิตว่ามีความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาที่สอง แต่ยังคงคลุมเครือและเข้าใจผิดในความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมและภาษา 2) ในกรณีนี้ผู้สอนและผู้เรียนพยายามแสดงความคิดเห็นและวิธีการที่จะพูดคุยถึงสิ่งเหล่านี้ 3) พบว่า ผู้เรียนบางคนสามารถนำเสนอความคิดเห็นเรื่องเหล่านี้ได้ในห้องเรียน ในขณะที่บางคนไม่สามารถนำเสนอความคิดเห็นในห้องเรียนได้ 4) ผู้สอนไม่แน่ใจว่าบทบาทในการพูดคุยถึงเรื่องวัฒนธรรมและภาษาในห้องเรียนนั้น จะสอดคล้องมุมมองทางวัฒนธรรมดีหรือไม่

Wigfield (2008, abstract) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาด้าน

การอ่านในการสอนเพื่อปรับปรุงความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนไปสู่ขอบเขตที่ได้เพิ่มกระบวนการเข้าร่วมในการอ่านของนักเรียน เราได้เปรียบเทียบว่า การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) (สนับสนุนเพื่อกระบวนการตั้งใจและกระบวนการทางปัญญาในการอ่าน) การสอนกลยุทธ์ (สนับสนุนเพื่อกลยุทธ์ด้านปัญญาในการอ่าน) และการสอนแบบดั้งเดิมในชั้นเรียนของนักเรียนเกรด 4 ได้มีความแตกต่างกันในเรื่องของความเข้าใจในการอ่าน การใช้กลยุทธ์และการเข้าร่วมในการอ่านของนักเรียน นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ CORI มีระดับที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญของทั้งสองกลุ่มเปรียบเทียบในด้านความเข้าใจในการอ่าน กลยุทธ์การอ่าน และการเข้าร่วมในการอ่านเมื่อระดับการเข้าร่วมในการอ่านของนักเรียนถูกควบคุมในทางสถิติ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองต่างๆ ไม่มีนัยสำคัญ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจมีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ได้แก่ วิธีการสอนที่หลากหลายมีความสำคัญต่อความสามารถในการอ่านของผู้เรียน โดยในการสอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอ่าน เสริมสร้างแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถทางการอ่านให้สูงขึ้นจนเกิดความชำนาญ

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสามารถนำมาปรับใช้แก้ปัญหาด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจให้กับผู้เรียนได้ เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้จากเนื้อหาที่อยู่ใกล้ตัว และพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนมีความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญต่อการเรียนและมีความตระหนักรู้ในท้องถิ่นของตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจนำเนื้อหาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนเพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์